

JAARVERSLAG 2009

Regionaal Archief Alkmaar
Regionaal Historisch Centrum Alkmaar

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Bestuur	4
Algemeen Bestuur	
Dagelijks Bestuur	
Personeel	5
Algemeen	
Personeelsvertegenwoordiging	
Huisvesting	7
Algemeen	8
Publiekspresentaties	
Historische Informatiepunten	
Samenwerking met historische verenigingen en erfgoedinstellingen	
Landelijke Archievendag	
Representatie	
Tentoonstellingen	
Projecten	
Automatisering en informatisering	
Restauratie en conservering	
Dienstverlening	14
Bezoekcijfers	
Onderwerpen van onderzoek	
Educatie	
Medewerking aan publicaties, projecten en tentoonstellingen van derden	
Bewerken en behouden	20
Archieven	
Inspectie	
Bibliotheek	
Atlas	
Stichting Vrienden van het Archief van Alkmaar e.o.	26
Bijlagen	
1. Overzicht onderzoeken op de studiezaal verricht in 2009	27
2. Stand van zaken overbrengingen en bestuursarchieven	29
3. Aanwinsten archieven	30
4. Lijst van beschikbaar gekomen toegangen	33
5. Aanwinsten atlas	35
6. Aanwinsten bibliotheek	36
7. Gepubliceerde onderzoeken	37

Inleiding

Het jaar 2009 is voor het Regionaal Archief vooral het jaar waarin het definitieve besluit werd genomen om te gaan verhuizen. Op 15 juni 2009 stemde het Algemeen Bestuur in met het voorstel om het Regionaal Archief te huisvesten in het gebouw van de oude Ambachtsschool aan de Bergerweg te Alkmaar.

Met deze beslissing wordt allereerst het probleem opgelost van een te klein depot, dat tevens niet meer voldoet aan de eisen van de archiefwet. Want met de nieuwbouw van een ruim en modern depot achter het oude schoolgebouw is de toekomst van de collectie van het Regionaal Archief voor de komende decennia veiliggesteld. Maar met de keuze voor een gebouw vlak bij het centrum van Alkmaar, met andere culturele instellingen onder een dak en in de nabijheid van nog meer erfgoedinstellingen is tevens een keuze gemaakt voor een meer op het publiek gerichte uitstraling.

Er is in de afgelopen jaren al veel energie gestoken in het omvormen van het Regionaal Archief naar een regionaal historisch centrum. Dit beleidsvoornemen is vooral vertaald in het opbouwen van een bredere collectie (niet alleen overheidsarchief maar ook particuliere collecties), het actief naar buiten brengen van de collecties en de kennis en het zoeken naar samenwerking om dit nog verder te stimuleren.

In het jaarverslag is te lezen dat dit onder meer heeft geleid tot het beschikbaar komen van nog meer digitale bronnen op de website, het organiseren van publieksactiviteiten zoals de succesvolle Landelijke Archiefendag, het meewerken aan de oprichting van historische informatiepunten in de regio en het publiceren van boeken en artikelen. Dit allemaal om de interesse in onze collecties en daarmee in de geschiedenis van onze regio te stimuleren. Dat we daarin geslaagd zijn mag blijken uit de vele positieve reacties op onze activiteiten.

Maar ook de bezoekers van de studiezaal, of ze nu op zoek gaan in de archieven naar de geschiedenis van hun familie en hun omgeving of dat ze voor wetenschappelijke doeleinden de archieven raadplegen, waren zeer tevreden over de door het Regionaal Archief verstrekte service. Dit bleek niet alleen uit hun reacties, maar ook uit de positieve respons op de publieksenquête van afgelopen jaar.

Met het gereedkomen van het Informatiebeleidsplan is een belangrijke stap gezet op weg naar de verdere ontwikkelingen op het gebied van de digitale toekomst van het archief. Ook voor de Archiefinspectie is onlangs een beleidsplan voltooid. Uit dit plan blijkt dat de wettelijke taak op dit moment niet naar behoren uitgevoerd kan worden. De komende jaren zal extra aandacht en inzet nodig zijn om te kunnen voldoen aan de eisen die de wet daaraan stelt.

Speciale vermelding verdient nog de aankoop van de tekening van het interieur van de Grote Kerk te Alkmaar van Cornelis Pronk uit 1733. Hoe bijzonder deze tekening was blijkt wel uit het feit dat er binnen zeer korte tijd genoeg steun was gevonden bij verschillende fondsen om tot aankoop over te kunnen gaan.

Het vooruitzicht van passende huisvesting, gecombineerd met de vele positieve reacties die we het afgelopen jaar weer hebben gekregen op ons werk, geven ons vertrouwen voor de nabije toekomst. De waardering van zowel de aangesloten gemeenten als het publiek voor de diensten van het Regionaal Archief geeft aan dat we met ons beleid en onze activiteiten op de goede weg zijn.

Alkmaar, april 2010.

Drs. P. Post, directeur

BESTUUR

Het Regionaal Archief is een zelfstandige organisatie in de gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA). In deze regeling nemen 16 gemeenten uit de regio's Noord-Kennemerland en de Kop van Noord-Holland deel.

Algemeen Bestuur

Samenstelling op 31 december 2009:

- de heer P.M. Bruinooge (Alkmaar),
- de heer H. van den Doel (Anna Paulowna),
- mevrouw E. Trap (Bergen),
- de heer M.J. Sluijter (Castricum),
- de heer C.J. Vriesman (Den Helder),
- mevrouw H.R. Oosterop-Van Leussen (Graft-De Rijp),
- de heer E.J. Brommet (Harenkarspel),
- de heer C. Kwint (Heerhugowaard),
- de heer T.J. Romeyn (Heiloo),
- de heer W. Nugteren (Langedijk),
- mevrouw A. van Dok - van Weele (Niedorp),
- de heer G. Westerink (Schagen),
- de heer J.C. Hagens (Schermer),
- mevrouw M.J.P. van Kampen-Nouwen (Wieringen),
- de heer IJ.T. Galama (Wieringermeer),
- de heer P.C. Morsch (Zijpe).

Adviserend lid:

- mevrouw M.L. Loef (Provinciale Archiefinspectie).

Op 26 januari, 15 juni en 30 november 2009 is het Algemeen Bestuur bijeengekomen.

Dagelijks Bestuur

Samenstelling op 31 december 2009:

- de heer P.M. Bruinooge (Alkmaar), voorzitter,
- de heer P.J. Post (RHCA), secretaris,
- mevrouw M.J.P. van Kampen-Nouwen, vice-voorzitter en portefeuillehouder financiën,
- mevrouw H.R. Oosterop-van Leussen (Graft-De Rijp), portefeuillehouder personeel,
- de heer IJ.T. Galama (Wieringermeer).

Op 19 januari, 4 februari, 20 april en 5 oktober 2009 is het Dagelijks Bestuur bijeengekomen.

PERSONEEL

Algemeen

In dienst getreden:

- de heer J. van Dijl, conservator atlas.

Medewerkers per 31 december 2009:

Directie en ondersteunende functies

- de heer drs. P.J. Post, directeur,
- mevrouw M. Huisman, managementassistent,
- de heer B. Slatman, medewerker automatisering,
- mevrouw B.F. Jansma, medewerker restauratie en conservering.

Team Dienstverlening

- de heer drs. H. de Raad, teamcoördinator,
- de heer drs. J.A.C. van Baar, medewerker studiezaal en educatie,
- mevrouw C.P. Sandbrink-Bronkhorst, medewerker studiezaal,
- de heer S. Wegereef, medewerker dienstverlening,
- de heer R.T. Bankras, archiefassistent.

Team Bewerken en Behouden

- de heer drs. A. Zuurbier, teamcoördinator,
- mevrouw W.L. Deimveld, medewerker archieven,
- mevrouw M. Luchtmeijer, medewerker atlas,
- de heer J. van Dijl, conservator atlas,
- mevrouw M. Joustra, bibliothecaris,
- mevrouw R.S. Meijer, medewerker bibliotheek,
- de heer drs. C.P.J.C. Renders, medewerker inspectie en acquisitie,
- mevrouw A.E. Nolten, medewerker behouden.

Verzuimcijfers

2005 - 8,77%

2006 - 3,67%

2007 - 1,87%

2008 - 3,01%

2009 - 5,07%

De stijging van het ziekteverzuim is voornamelijk terug te voeren op langere ziekteperioden van twee medewerkers.

Personeelsvertegenwoordiging

De personeelsvertegenwoordiging (PVT) is het medezeggenschapsorgaan binnen de organisatie en is als volgt geformeerd:

- mevrouw W. Deimveld, voorzitter,
- mevrouw R. Meijer, secretaris,
- mevrouw M. Luchtmeijer, lid/arbodeskundige.

Vanwege de nieuwe samenstelling van en taakverdeling binnen de PVT werd besloten tot het volgen van de 'Introductie cursus voor de Personeelsvertegenwoordiging'. Met ingang van 2010 werd de vergaderfrequentie opgevoerd van twee tot vier overlegvergaderingen met de bestuurder: twee over algemene zaken, één over het jaarverslag RHCA en één over jaarrekening en begroting.

De PVT trad dit jaar tweemaal in overleg met de bestuurder. Naast het bespreken van de jaarstukken en de algemene gang van zaken werd de PVT door de bestuurder geïnformeerd over:

- personele aangelegenheden;
- begroting 2010;
- plan van aanpak naar aanleiding van de Risicoinventarisatie en –evaluatie (RIE);
- de aanstelling van een vertrouwenspersoon;
- het vaststellen van een verplichte ADV-dag op 14 mei 2010;
- de stand van zaken van verbouwing van en verhuizing naar de nieuwe huisvesting.

HUISVESTING

Dit jaar besloot het bestuur van het Regionaal Archief definitief om de huidige huisvesting aan de Hertog Aalbrechtweg in te ruilen voor een ruimere en passende behuizing aan de Bergerweg te Alkmaar. Hiermee worden de problemen opgelost waar het Regionaal Archief de laatste jaren mee kampt, namelijk een te klein depot dat bovendien niet meer voldoet aan de wettelijke eisen. Want met de nieuwbouw van een ruim en modern depot achter het oude schoolgebouw is de toekomst van de collectie van het Regionaal Archief voor de komende decennia veiliggesteld.

Maar de keuze voor een gebouw vlak bij het centrum van Alkmaar, met andere culturele instellingen onder een dak en in de nabijheid van nog meer erfgoedinstellingen is tevens een keuze gemaakt voor een meer op het publiek gerichte uitstraling. De gezamenlijke huisvesting met andere publieksgerichte organisaties als de Kunsttuin en de Archeologische Dienst van de gemeente Alkmaar, gecombineerd met de gezamenlijke expositieruimte die in het pand wordt gecreëerd, de openbare horecafunctie en de monumentale uitstraling van het gebouw zelf zullen vanzelf leiden tot meer loop in het pand en daarmee publieke aandacht voor de instellingen die daar gehuisvest zijn. Door de ligging van het nieuwe pand vlak bij de binnenstad en aan de looproute van het station naar het centrum zullen mensen eerder geneigd zijn om even binnen te lopen. Het Regionaal Archief zal proberen deze bezoekers ook aan zich te binden.

Met de definitieve keuze voor dit pand kwam ook het huisvestingstraject in een andere fase. Van het plannen maken en zoeken naar een geschikte locatie is er vanaf dat moment gewerkt aan de realisatie van het nieuw te bouwen depot en het inrichten van het bestaande gebouw tot kantoor- en publieksruimte. Dit project staat onder leiding van de gemeente Alkmaar, waarbij de nieuwe huurders nauw betrokken worden bij de besluitvorming. Hiertoe zijn een projectgroep, een stuurgroep en diverse werkgroepen ingesteld, waarin ook vertegenwoordigers van het Regionaal Archief zitting hebben. Door de hoge tijdsdruk die dit project kenmerkt wordt de druk op de medewerkers van het Regionaal Archief extra vergroot.

Om nieuwe ideeën op te doen en te toetsen aan de praktijk werden door de medewerkers van het Regionaal Archief diverse werkbezoeken gebracht aan collega-archiefdiensten. In 2009 werden onder andere de archieven van Amsterdam, Haarlem en Eindhoven bezocht. Alle drie de diensten hebben onlangs verbouwingen en/of verhuizingen achter de rug, waarbij niet alleen gestreefd is naar een betere huisvesting van de archieven, maar ook naar een betere toegankelijkheid voor het publiek. In het kader van de besluitvorming rond de nieuwe huisvesting van het Regionaal Archief is er een uitnodiging uitgegaan naar alle raadsleden uit de regio. Dit om ze in staat te stellen kennis te nemen van de huidige situatie en de nieuwbouwplannen. Naar aanleiding van deze uitnodiging heeft een aantal raadsleden het Regionaal Archief bezocht.

ALGEMEEN

Medewerking aan publiekspresentaties

- Het Regionaal Archief was op zaterdag 13 juni vertegenwoordigd met een informatiekraam bij een historische markt met presentaties van erfgoedinstellingen in Bergen in het kader van het Baduhenna-erfgoedproject.
- Het Regionaal Archief werkte mee aan de Open Monumentendag in Alkmaar op zaterdag 12 september. Naast de deelname aan de historische markt in de Grote Kerk werd een aantal historische films in filmhuis Provadja gepresenteerd en in de Openbare Bibliotheek een lezing over kaarten van Alkmaar verzorgd. Daarnaast was het Regionaal Archief met een extra kraam aanwezig in de Ambachtsschool aan de Bergerweg, waar vele geïnteresseerden afkwamen op de oude (klasse)foto's die het Regionaal Archief daar presenteerde.
- Op donderdag 8 oktober was het Regionaal Archief met een informatiekraam aanwezig op de historische markt in de Openbare Bibliotheek Alkmaar. Deze markt werd georganiseerd ter gelegenheid van de viering van Alkmaar Ontzet.

Medewerking aan historische informatiepunten

In het verslagjaar werden drie nieuwe historische informatiepunten geopend in bibliotheken in het werkgebied van het Regionaal Archief, te Callantsoog (18 maart), Niedorp (8 april) en Wieringerwerf (22 april). Het Regionaal Archief heeft in samenwerking met de Kopgroep Bibliotheken ten behoeve van deze informatiepunten een groot aantal kranten uit de Noordkop gedigitaliseerd (de Heldersche Courant, het Vliegend Blaadje, de Schager Courant, de Wieringer Courant/Wieringermeerbode). Alleen via de historische informatiepunten kunnen ook de recentere exemplaren van deze kranten worden geraadpleegd.

Het Regionaal Archief verzorgde in het verslagjaar een aantal cursussen en workshops in de bibliotheken van de Noordkop rondom de historische informatiepunten (zie onder 'Cursussen'). Verder werd op 18 juni een training gegeven aan medewerkers van de Kopgroepbibliotheken over het zoeken naar informatie op de website van het Regionaal Archief.

Ook andere bibliotheken in de regio hebben inmiddels hun interesse getoond om een historisch informatiepunt in hun pand te openen.

Samenwerking met historische verenigingen en andere erfgoedinstellingen

Op 12 november en 19 november zijn er bijeenkomsten geweest met respectievelijk de historische verenigingen uit het noordelijk en het zuidelijk deel van onze regio. Deze bijeenkomsten, georganiseerd in samenwerking met de stichting Cultureel Erfgoed Noord-Holland Zuid, stonden in het teken van 'oral history'.

Daarnaast werden gesprekken gevoerd met diverse historische verenigingen over samenwerking op het gebied van digitaliseren en beschikbaar stellen van hun tijdschrift, (delen van) de historische collecties en het bewaren van unieke onderdelen van de collecties in het depot van het Regionaal Archief. Met de verenigingen uit Niedorp, Callantsoog, Den Helder, Wieringen, Schermer, Heiloo en Bergen zijn al in 2009 concrete afspraken gemaakt.

Ook andere historische verenigingen in de regio hebben inmiddels belangstelling getoond voor het digitaliseren van hun periodiek en andere collectieonderdelen. Het Regionaal Archief ziet dit als een goede mogelijkheid om moeilijk toegankelijke informatie niet alleen beschikbaar te maken voor een breed publiek, maar dit tevens via digitale kopieën veilig te stellen voor de toekomst. Op deze manier wordt de infrastructuur die het Regionaal Archief beschikbaar heeft op een nuttige manier aangewend voor de historische verenigingen.

Landelijke Archievendag

In het kader van de Landelijke Archievendag op zaterdag 17 oktober was in het Regionaal Archief een zeer gevarieerd programma samengesteld rond het thema 'Oorlog en vrede', met onder meer presentaties van historische films, boeken en archivalia over de Tweede Wereldoorlog uit de eigen collectie. Een groot succes (meer dan 200 bezoekers!) waren de lezingen van Hans Nauta over de luchtoorlog boven Noord-Holland, met unieke beelden uit de Britse archieven van aanvallen op doelen in Alkmaar en Den Helder. Bezoekers van de dag konden zich laten adviseren over het bewaren van oude films en foto's. Naar aanleiding van de dag heeft het Regionaal Archief een aantal waardevolle films en foto's verworven.

Ruim 300 bezoekers bezochten deze dag het Regionaal Archief.

Representatie

- *Cultureel Erfgoed Noord-Holland*
Paul Post en Harry de Raad participeerden in het overleg tussen de stichting Cultureel Erfgoed Noord-Holland en de historische verenigingen in de regio. Harry de Raad was voorzitter van de door Cultureel Erfgoed Noord-Holland ingestelde commissie die de bouwstenen leverde voor een canon voor de Noordkop.
- *Alkmaarse Historische Reeks*
Harry de Raad had zitting in de redactiecommissie en Paul Post had zitting in het bestuur van de Alkmaarse Historische Reeks.
- *Commissie Westfriese Geschiedschrijving*
Harry de Raad had zitting in de commissie.
- *Straatnamencommissie gemeente Alkmaar*
Harry de Raad had zitting in de straatnamencommissie van de gemeente Alkmaar.
- *Historisch Platform van de Historische Vereniging Alkmaar*
Jan van Baar had zitting in deze werkgroep van de Historische Vereniging Alkmaar, die indertijd in het leven is geroepen om een educatief pakket voor het onderwijs samen te stellen (*Alkmaar in de klas*).
- *Productgroep Cultuureducatie Alkmaar van het Steunpunt Kunstzinnige Vorming Noord-Kennemerland*
Jan van Baar had zitting in deze productgroep.
- *Archiefbibliothecarissen Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht*
Marijke Joustra en Renate Meijer hadden zitting in dit overleg.
- *Oud-Alkmaar*
Harry de Raad had zitting in de redactiecommissie van het tijdschrift *Oud Alkmaar*, een uitgave van de Historische Vereniging Alkmaar.
- *Kring van Archivarissen in Noord-Holland*
Paul Post had zitting in het bestuur.
- *Stichting Uit-In-Alkmaar*
Paul Post had zitting in het bestuur van het samenwerkingsverband van culturele instellingen in Alkmaar.
- *Sectorplatform Archieven van 'Erfgoed Nederland'*
Paul Post had zitting in dit platform dat het bestuur van de landelijke erfgoedorganisatie adviseert.
- *Werkgroep (voorheen Productgroep) Cultuurhistorie van de stichting Uit-in-Alkmaar*
Paul Post was voorzitter van deze werkgroep binnen de stichting Uit-In-Alkmaar. De werkgroep bestaat verder uit vertegenwoordigers van de Openbare Bibliotheek Alkmaar, de gemeente Alkmaar afdeling Monumentenzorg en Archeologie en de Historische Vereniging Alkmaar.

- *Stichting Archiefprogrammatuur (STAP)*
Paul Post had zitting in het bestuur van deze stichting die onder meer de sites *watwaswaar.nl*, *wiewaswie.nl* en archiefsoftware als ABS-Archeion in beheer heeft.

Tentoonstellingen

- In het voorjaar was onder de titel *Egmondse geschiedenissen* nog de in 2008 ingerichte tentoonstelling te bewonderen over aspecten van de geschiedenis van de Egmondse, waarin met name werd ingegaan op de betekenis van het klooster Egmond voor de Hollandse geschiedschrijving.
- In juli werd onder de titel *Van Wiegendruk tot Buizenboekje. Bijzondere boeken uit het Regionaal Archief Alkmaar, 1479-1800* een tentoonstelling ingericht naar aanleiding van de afronding van de Short-Title Catalogue Netherlands (STCN). Van mei 2006 tot juli 2009 heeft het Regionaal Archief meegewerkt aan een overzicht van alle boeken die tot en met het jaar 1800 in Nederland of in het Nederlands zijn gedrukt. Behalve aan dit project, werd in de tentoonstelling ook aandacht gegeven aan de ontwikkeling van de boekdrukkunst, de Alkmaarse stadsdrukkers en ‘unica’ uit de bibliotheekcollectie van het Regionaal Archief.

Projecten

Project digitalisering genealogische bronnen

Ook dit jaar is het digitaliseren van genealogische gegevens voortgezet. Zo is al het genealogisch materiaal van de gemeente Heerhugowaard in de loop van het jaar gedigitaliseerd. Verder is in 2009 voortgegaan met de ontsluiting van de gedigitaliseerde bronnen van Den Helder en andere gemeenten. Het nieuwe genealogieprogramma (Memorix genealogie) voldoet goed en is zeer flexibel. Een twintigtal vrijwilligers voert thuis gegevens in. Inmiddels zijn de bevolkingsregisters van de aangesloten gemeenten over de periode 1920-1940 van alle gemeenten op naam doorzoekbaar (zie p. 12, Vrijwilligersproject).

In het najaar is voor de gemeente Texel onderzoek gedaan naar de mogelijkheden tot het aanbieden van gedigitaliseerde genealogische gegevens via de software van het Regionaal Archief.

Project Boomkamp

Een belangrijke bron voor regionaal historisch onderzoek zal in het voorjaar van 2010 worden uitgegeven. Het betreft het boek *De stad Alkmaar met haare dorpen*, een manuscript uit 1740 van Gijsbert Boomkamp, waarin een beschrijving wordt gegeven van het historisch erfgoed in een groot aantal dorpen in Noord-Holland Noord, toevallig ongeveer samenvallend met het huidige werkterrein van de archiefdienst. Een groep vrijwilligers heeft het manuscript getranscribeerd en hertaald. In 2009 is het boek gereed gemaakt voor de drukker en het zal worden uitgegeven door de Stichting Uitgeverij Noord-Holland.

Behoudsprojecten Belegstukken en polderarchieven

Ook dit jaar is er verdere uitvoering gegeven aan de restauratie en digitalisering van archivalia die te maken hebben met het Beleg en het Ontzet van Alkmaar in 1573, waar vorig jaar subsidie voor is gegeven door het landelijk behoudsprogramma Metamorfoze (een samenwerkingsverband van de Koninklijke Bibliotheek, het Nationaal Archief en Instituut Collectie Nederland). Een groep vrijwilligers heeft de stukken voorzien van transcripties.

Eveneens is gewerkt aan het nieuwe Metamorfoze-project, de restauratie en digitalisering van een groot deel van de archieven van de polders de Zijpe en de Schermer, waarvoor in 2008 een meerjarensubsidie is verstrekt.

Bij beide projecten was een belangrijk criterium voor toekenning van subsidie het nationale belang dat met deze stukken is gemoeid. Het Beleg van Alkmaar vormt een belangrijke episode in de Tachtigjarige Oorlog en de geschiedenis van de grote bedijkingen en droogmakerijen heeft een belangrijke stempel gedrukt op het Hollandse landschap.

Het behoudsprogramma *Metamorfoze* kent als volgend criterium dat de duurzaamheid van de stukken wordt bedreigd door ‘autonoom verval’, waaronder men verzuring, inktvraat en kopervraat verstaat. Door het restaureren van de archiefstukken wordt het verval tegengegaan en door digitalisering zal het mogelijk worden de stukken via internet te raadplegen.

Project Erfgoed Tweede Wereldoorlog

In 2009 heeft het Regionaal Archief bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport subsidie aangevraagd en gekregen voor de digitalisering van particuliere archieven en archiefcollecties betreffende de Tweede Wereldoorlog. De subsidie is verstrekt in het kader van het programma ‘Erfgoed van de Oorlog’, een eenmalige impuls om belangrijk materiaal uit en over de Tweede Wereldoorlog te behouden en het gebruik van dit materiaal te stimuleren. De overheid wil het mogelijk maken dat reflectie op de periode ’40 – ’45 en de gevolgen daarvan kan blijven plaatsvinden aan de hand van het meest waardevolle erfgoedmateriaal. Daarbij is belangrijk dat unieke materialen en verhalen uit de Tweede Wereldoorlog behouden blijven. De bedoeling is om het materiaal via de website van het Regionaal Archief voor iedereen toegankelijk te maken.

Project Canon van Alkmaar

Na de totstandkoming in 2007 van de *Geschiedenis van Alkmaar*, een tot dusver ontbrekend overzichtswerk over de Alkmaarse geschiedenis, was er grote behoefte aan een uitwerking ervan die geschikt zou zijn voor een groter publiek en aanknopingspunten zou bieden voor het onderwijs. Het lag voor de hand om dit te doen in de vorm van een canon, vergelijkbaar met de landelijke, regionale en lokale canons die inmiddels zijn verschenen.

Het Regionaal Archief Alkmaar en de *Alkmaarsche Courant* namen het initiatief om een dergelijke canon op te zetten. Samenwerking werd gezocht met de gemeente Alkmaar, de Historische Vereniging Alkmaar, het Stedelijk Museum Alkmaar en Bibliotheek Kennemerwaard. Al spoedig was een groslijst van onderwerpen voor de Alkmaarse canon gereed. Deze lijst werd via de *Alkmaarsche Courant* aan de inwoners van Alkmaar voorgelegd. Naar aanleiding van de reacties in de krant, werd het aantal vensters, oorspronkelijk 35, uitgebreid tot 40.

Vanaf 12 mei verscheen de canon van Alkmaar als wekelijkse bijdrage in de *Alkmaarsche Courant*. De vensters beogen de kernmomenten van de Alkmaarse geschiedenis weer te geven. Ieder venster is ruim geïllustreerd met afbeeldingen die beschikbaar zijn gesteld door met name het Regionaal Archief Alkmaar en het Stedelijk Museum Alkmaar.

In november zijn de bijdragen gebundeld in een aantrekkelijk vormgegeven publieksboek.

Short Title Catalogue Netherlands

In juni 2009 is de Short Title Catalogue Netherlands (STCN) afgerond. Vanaf mei 2006 heeft het Regionaal Archief meegewerkt aan deze door de Koninklijke Bibliotheek beheerde digitale catalogus, waarin alle boeken zijn beschreven die in de periode 1540-1800 in Nederland zijn verschenen. Alle daarvoor in aanmerking komende publicaties uit de bibliotheek, in totaal 2744, werden in de afgelopen periode van drie jaar opgenomen in deze database (www.stcn.nl). Ter gelegenheid van de afronding van het project werd een tentoonstelling ingericht met een selectie uit de boeken, getiteld “Van Wiegendruk tot Buizenboekje. Bijzondere boeken uit het Regionaal Archief Alkmaar 1479-1800”.

Onderzoek Stadsbibrije

Sinds 2006 wordt er door studenten van de masteropleiding "Boekwetenschap en handschriftenkunde" van de Universiteit van Amsterdam onderzoek verricht naar de boeken uit de Alkmaarse Stadsbibrije.

Het ligt in de bedoeling dat er na afronding van dit onderzoek een boek verschijnt waarin de onderzoeksresultaten worden gecombineerd met een beschrijving van de belangrijkste werken uit deze collectie.

Vrijwilligersproject invoer genealogische bronnen

Mede dankzij de oproepen op de website en in de genealogische tijdschriften Hollands Noorderkwartier en NoordKopStukken is het aantal vrijwilligers in 2009 toegenomen tot 24. Nieuwe vrijwilligers zijn over de hele wereld actief, er zijn zelfs vrijwilligers in Duitsland, Frankrijk en Brazilië. Omdat het begeleiden van vrijwilligers veel werk oplevert, moest medio 2009 een tijdelijke vrijwilligersstop worden ingesteld.

Om dit probleem op te lossen en de vrijwilligers goed te kunnen begeleiden, is een aantal coördinatoren aangesteld vanuit de meer ervaren vrijwilligers. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor inhoudelijke vragen van een groepje vrijwilligers. Bovendien voeren zij steekproefsgewijs een controle uit op het ingevoerde werk.

In 2009 is voortgegaan met het invoeren van de gegevens van de bevolkingsregisters van de regiogemeenten in de periode 1920-1940. Deze werkzaamheden zijn zo goed als afgerond. Daarnaast is een start gemaakt met het ontsluiten van de gezinsbladen van Den Helder over de periodes 1850-1860, 1860-1880 en 1880-1917. De verwachting is dat alle gezinsbladen en –kaarten van Den Helder eind 2010 op naam doorzoekbaar zijn. Naast het bevolkingsregister is ook gewerkt aan het toegankelijk maken van de doop-, trouw- en begraafregisters uit de periode tot 1811.

Het aantal ingevoerde akten in 2009 ligt op circa 55.000. Aangezien een akte doorgaans meerdere namen bevat, ligt het aantal ingevoerde namen veel hoger. Naar schatting zijn in 2009 ruim 250.000 nieuwe namen aan de genealogische database in Memorex toegevoegd.

Een aparte status heeft de vrijwilligersgroep uit Den Helder. Het betreft leden van de afdeling Den Helder e.o. van de Nederlandse Genealogische Vereniging. Deze groep controleert de scans van de gezinskaarten van Den Helder over de periode 1917-1939 op volledigheid. De NGV Den Helder is benaderd om vrijwilligers voor dit project te werven. Na een bezoek van de leden van NGV Den Helder aan de archiefdienst tijdens de Landelijke Archiefendag, meldden zich spontaan meerdere mensen aan. De groep bestaat uit 7 vrijwilligers, die iedere maandagmiddag naar Alkmaar komen om de kaarten te controleren. Hoewel een van de deelnemers ook bezig is met invoerwerkzaamheden, staat deze groep los van de vaste kern van vrijwilligers.

Het ligt in de lijn der verwachting dat in de toekomst meer van dergelijke tijdelijke werkgroepen zullen ontstaan, die voor een bepaalde periode aan een project werken. In de huidige huisvestingssituatie is er logistiek te weinig ruimte voor dergelijke werkgroepen.

In de nieuwe huisvesting zal een aparte projectruimte worden ingericht.

Automatisering en Informatisering

In 2009 is er dankzij de subsidie van het programma ‘Digitaliseren met Beleid’ van SenterNovem een automatiserings- en digitaliseringsplan geschreven. Samen met een extern bureau is er een analyse van de huidige situatie gemaakt en zijn er plannen opgesteld voor de komende jaren. Alhoewel het Regionaal Archief op een aantal punten ver ontwikkeld is op het gebied van beschikbaarstelling op internet, kwamen uit het plan ook verbeterpunten naar voren. Om deze punten ook daadwerkelijk aan te pakken is voor de komende drie jaar een planning opgezet.

Naast de reguliere vervangingen van apparatuur is in 2009 ook de server van het Regionaal Archief vervangen. Met deze nieuwe server is de interne automatisering voor de komende jaren weer gegarandeerd.

Restauratie en conservering

Beide restauratoren van het Regionaal Archief hebben deelgenomen aan een door de organisatie Blue Shield opgezette hulpactie voor het ingestorte archief te Keulen. Zij hebben een week lang meegewerkt aan het behandelen van het materiaal dat uit de puinhopen was gered.

In de quarantaineruimte zijn de nieuw binnengekomen archieven bekeken op biologische besmettingen en indien nodig behandeld. Ook op locatie is een aantal archieven gecontroleerd op biologische besmettingen alvorens deze overgebracht konden worden.

Er is voorlichting gegeven aan deelnemende gemeenten over biologische besmetting van archieven, de verzorging van archiefmateriaal en duurzaamheidseisen voor materialen.

De preventieve conservering in de vorm van digitalisering is geïntensiveerd. Veel tijd werd besteed aan het controleren van de scans die terugkwamen van het digitaliseringsbedrijf.

Ten behoeve van de nieuwbouw is deelgenomen aan diverse overleggen, met name over het formuleren van het programma van eisen voor de nieuwe depots.

Er is deelgenomen aan verschillende bijeenkomsten, o.m. over de ontwikkeling van de boekrestauratie, over klimaatbeheersing en theorie en over het digitaliseren van kranten.

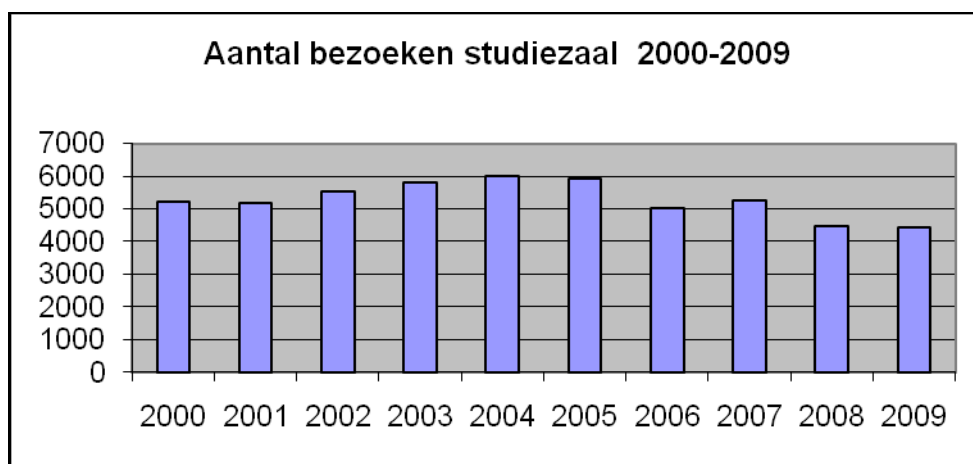
Naast het uitvoeren van kleine restauraties is onder meer verder gewerkt aan het herpakken van bestanden in zuurvrije materialen (zie Bijlage 4), aan het verzorgen van bruiklenen voor tentoonstellingen en ondersteuning bij het inrichten van de eigen tentoonstellingen.

DIENSTVERLENING

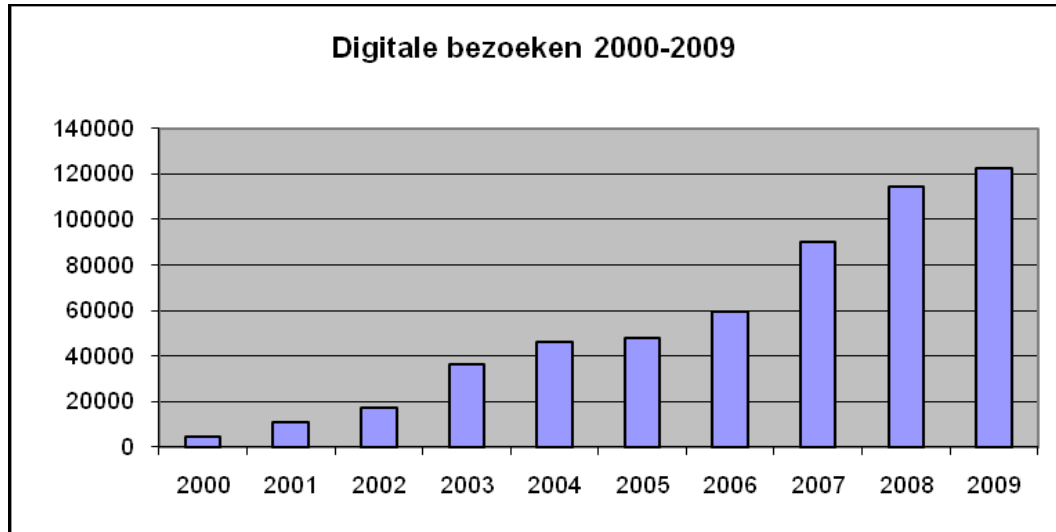
Bezoekcijfers

Dit jaar is er een stabilisering opgetreden voor wat betreft de bezoekcijfers. De digitale bezoeken stegen met 1,07%, terwijl de fysieke bezoeken afnamen met 1,3%. Dit is in lijn met de landelijke cijfers, blijkens de in 2009 gehouden kwaliteitsmonitor dienstverlening archieven. Ook daaruit blijkt een stabilisering van de bezoekcijfers. Wel is het zo dat de gemiddelde digitale bezoeker langer op de website blijft dan vroeger. Ook voor de website van het Regionaal Archief gaat dit op. Zo verbleven bezoekers in 2009 gemiddeld 10 minuten op de website, terwijl sites van vergelijkbare grootte gemiddeld een verblijfstijd van slechts 2 minuten scoorden. De langere verblijfstijd komt door de forse groei van de op de archiefwebsites aangeboden digitale bronnen. De verwachting dat vergroting van het digitale aanbod zou leiden tot een sterke afname van het studiezaalbezoek, blijkt (nog) niet te worden gerealiseerd. Er valt juist een stijging te constateren van het aantal mensen dat zowel de digitale bronnen raadpleegt en ook de studiezalen bezoekt. De verwachting is wel dat als ooit de belangrijkste genealogische bronnen geheel zijn gedigitaliseerd, het studiezaalbezoek zal afnemen. Deze situatie zal zich de komende jaren nog niet voordoen, omdat er nog veel gedigitaliseerd moet worden en de digitalisering veel financiële en personele middelen vergt.

Aan de studiezaal werden in 2009 4.412 bezoeken gebracht (2008: 4.467), waarvan 3.433 (78%) door bezoekers uit de regio (2008: 3.477) en 974 (22%) door bezoekers van buiten de regio (2008: 974). De bezoeken werden gebracht door 1031 personen. In deze aantallen zijn niet begrepen de deelnemers aan cursussen en rondleidingen in het archiefgebouw, schoolkinderen en bezoekers van tentoonstellingen. Als deze worden meegeteld komt het totaal op circa 5.000 bezoeken.

De sterke stijging van het digitale bezoek in de afgelopen jaren is dit jaar gestabiliseerd. In 2009 werden de pagina's van de website 122.720 keer geraadpleegd (2008: 114.520). Onderstaande grafiek geeft, met voorbehoud ten aanzien van de telling van de pageviews¹, de ontwikkeling vanaf 2000 weer:

De bezoekers zijn zeer tevreden over de dienstverlening. In 2009 is het klantenonderzoek van 2007 (de zogenaamde 'Kwaliteitsmonitor Dienstverlening Archieven', nu uitgaande van de branchevereniging van archiefinstellingen in Nederland – de Stichting BRAIN) herhaald, met eveneens een prima resultaat. De bezoekers gaven een rapportcijfer van 8,1 (in 2007 was dat 8,2), terwijl het landelijk gemiddelde uitkwam op 7,8. Met dit cijfer behoort het Regionaal Archief tot de 11 best scorende archieven in Nederland – althans van de 45 diensten die aan het onderzoek deelnamen.

In de studiezaal werden 840 boeken en tijdschriften en 207 krantenleggers ter inzage gegeven. De bibliotheek leende 362 boeken uit (2008: 294).

Onderwerpen van onderzoek

De meerderheid van de bezoekers kwam evenals de vorige jaren, voor genealogisch onderzoek. Het betreft 59% van de bezoekers (vorig jaar 64%, landelijk 70%). De rest deed onderzoek naar regionaal-historische onderwerpen. Een klein percentage van de bezoekers hield zich bezig met wetenschappelijk onderzoek.

Enkele voorbeelden van onderzoek over het jaar 2009:

Langlopend onderzoek

¹ Een voorbehoud moet gemaakt worden t.a.v. de cijfers: de trend wordt wel goed weergegeven, maar het ene statistiekprogramma gaat anders om met het begrip 'pageview' dan het andere. Voor de huidige cijfers is gewerkt met de teller van internetbedrijf I-mining. Sinds een jaar tellen we de digitale bezoekcijfers ook met Google Analytics. Dit programma geeft een veel hoger getal aan pageviews, nl. voor 2009 maar liefst 2.269.664.

- Studiën naar grondeigendommen en bewoning te Anna Paulowna, Bergen, Koedijk en Wieringerwaard
- Alkmaarse Stadslibrije
- Molens in Bergen en omgeving in de 17^e eeuw
- Boedelinventarissen en transporten huizen te Alkmaar
- VOC
- Modernisering en verandering in verzuild Bergen (1950-1960)
- Veldnamenonderzoek Geestmerambacht.

Kortlopend onderzoek

• Belgische vluchtelingen	• Forten te Den Helder
• Tweede Wereldoorlog
Castricum/Bakkum, Egmond aan Zee
en Schoorl	• Kastelen Noord-Holland
• Duitse Joden in Alkmaar	• Spoorhaven Alkmaar
• Huiswaarderpolder	• Middenstand Bergen en Winkel
• Kerk- en Dergmeerpolder	• Koorvereniging Bergen
• Zwanenwater te Callantsoog	• Boerderijen Anna Paulowna
• Joh. Graadt van Roggen	• Putje van Heiloo
• Kunstenaars Centrum Bergen	• Peter Verburg Noord-Scharwoude
• IJclub Sint Pancras	• Muziekvereniging Lamoraal van
Egmond
• Voetbalverenigingen Con Zelo en
Hugo Boys	• Naco-busonderneming
• Predikant Cornelis Alcmarianus	• Technisch onderwijs Schagen
• Everard - pastoor te Zijpe	• Bakkers van Wieringen
• Aris Volkertsz te Oudorp	• Organist P.A. de Lange
• Pius-Stichting Alkmaar	• Stadsdrukkers tijdens de Republiek
• Campina melkfabriek	• Brand te Schermerhorn in 1699
	• Ambachtsschool Alkmaar.

Voor een uitgebreid overzicht van bestudeerde onderwerpen wordt verwezen naar Bijlage 1, terwijl Bijlage 7 een overzicht geeft van publicaties die berusten op onderzoek dat in het Regionaal Archief is verricht.

Educatie

Cursussen, lezingen, workshops en rondleidingen

- In het najaar werd in Alkmaar een cursus lezen van oud schrift voor beginners gegeven.
- Eveneens in het najaar werd in Den Helder een cursus genealogie georganiseerd, in samenwerking met de Kopgroep Bibliotheken en de Helderse Volksuniversiteit.
- In samenwerking met de landelijke Werkgroep Stedengeschiedenis werd op woensdag 13 mei in De Vest te Alkmaar een studiemiddag georganiseerd onder de titel 'Geloven in de stad'. Tijdens deze dag, die werd bijgewoond door meer dan 80 belangstellenden, werden lezingen gehouden door dr. Jurjen Vis, dr. Jos Leenders en dr. Liesbeth Geudeke.
- In het najaar werd een serie lezingen gestart in samenwerking met het Stedelijk Museum Alkmaar, de Bibliotheek Kennemerwaard, de afdeling Monumentenzorg en Archeologie van de gemeente Alkmaar en de Historische Vereniging Alkmaar. De lezingen vinden plaats in het Stedelijk Museum. In 2009 werden twee lezingen georganiseerd, over de stoomtram Bello en over het vervoer per trekschuit in onze regio.

- Voor de afdeling Den Helder en omstreken van de Nederlandse Genealogische Vereniging werd op 25 september een lezing gegeven over het zoeken naar genealogische en historische informatie via het internet.
- In het Stedelijk Museum Alkmaar werd aansluitend aan de tentoonstelling *Macht & Mystiek* op 19 februari een workshop oud schrift verzorgd.
- In de Kopgroepbibliotheek te Den Helder werd op 2 april een workshop genealogie georganiseerd. Dezelfde workshop werd ook gegeven in de bibliotheek van Egmond-Binnen op 23 april.
- Rondleidingen werden verzorgd voor cursisten van een cursus genealogie, georganiseerd door de historische vereniging Zijpe (9 februari), Vrienden van het Stedelijk Museum Alkmaar (13 februari), cursisten van een cursus geschiedenis van Alkmaar, verzorgd door het Horizoncollege (1 april en 11 november), leden en bestuur van de Helderse Historische Vereniging (18 mei), de Probusgroep Heiloo (24 juni) en het bestuur van het Genootschap voor de Geschiedenis van Wieringermeer (13 oktober).

Onderwijs

Onder de titel *Met de school naar het Archief* is een programma ontwikkeld voor de drie hoogste groepen van de basisscholen. Het doel is de leerlingen op een speelse en actieve wijze kennis te laten maken met het archiefwezen, de bibliotheek en de collectie kaarten, plattegronden en foto's. Elke maandagmorgen komt een klas naar de studiezaal waar zij in kleine groepjes zeven opdrachten uitvoeren. Opdrachten over de eigen woonomgeving, een digitale gezinskaart, de oorsprong van de eigen naam, een opdracht met een oude kaart van de omgeving, het maken van een eigen geboorteakte en een opdracht in de Alkmaarsche Courant van hun geboortedag. De ochtend wordt besloten met een rondleiding door het depot. De volgende dag bezoekt de educatieve medewerker de school voor de teruggave van de opdrachtbladen en de uitreiking van het archiefdiploma. *Met de school naar het Archief* is opgenomen in de routes van CultuurPrimair, het cultuur-historisch aanbod voor de Alkmaarse basisscholen. In het schooljaar 2008-2009 bezochten 400 leerlingen het Regionaal Archief; in het lopende schooljaar 2009/2010 zullen dat er ruim 620 zijn. De reacties van docenten en leerlingen zijn zeer positief.

Het format voor het omgevingsgeschiedenisproject *Vroeger in je dorp* en de invulling daarvan voor het dorp Sint Pancras is aan het einde van 2009 gereedgekomen. Dit aanbod is bedoeld voor de hoogste groepen van de basisscholen buiten Alkmaar; voor hen is het lastiger een bezoek te brengen aan het Regionaal Archief. De opzet van het project is om de leerlingen kennis van en inzicht te geven in de eigen leef- en woonomgeving. Alle aspecten van het leven in een dorp komen aan de orde. *Vroeger in je dorp* bevat een onderdeel om in de klas te behandelen en een onderdeel om informatie te vergaren in de familiekring, de buurt en het dorp. De aanwezige historische verenigingen kunnen aan het project deelnemen door middel van voordrachten of lezingen. Het derde onderdeel van het onderwijspakket bestaat uit een speurtocht door het dorp. Als laatste volgt een verwerkingsles op school. *Vroeger in je dorp* zal in druk verschijnen en aangeboden worden aan de basisscholen te beginnen met Sint Pancras. Er zijn afspraken gemaakt om na evaluatie het ontwikkelde format ook in te zetten op scholen in Heerhugowaard, Castricum en Warmenhuizen.

Met het Murmelliusgymnasium te Alkmaar is in 2009 opnieuw een onderzoeksproject uitgevoerd. Drie klassen van 30 leerlingen deden in de studiezaal van het archief onderzoek naar diverse stads- en omgevingsonderwerpen (o.m. Accijnstoren, Hofjes, Drebbel, Bleekneusjes, NSB en Stadsrechten). Voor het Petrus Canisius College (PCC) werd een documentatiemap over het PCC samengesteld met onder andere uitgebreide informatie over de gedenksteen in de hal van het PCC. Daarnaast wisten ook dit jaar vele tientallen leerlingen uit het voorgezet onderwijs de weg naar het archief te vinden voor het maken van hun profielwerkstuk.

Met het aanreiken van bronnen, literatuur en beeldmateriaal (en tal van suggesties) werd actief ondersteuning verleend aan de Theatervoorstelling *Vergeten Verhalen* van de JeugdTheaterWerkplaats onder leiding van Marjan Geveling.

Zeven onderwerpen uit de geschiedenis van Alkmaar (Noord-Hollands kanaal, Tweede Wereldoorlog, wereldkampioenschap van Harm Ottenbros, verzetstrijders, etc) werden vervolgens verbeeld in een theatrale opvoering op locaties in de Alkmaarse binnenstad. Vijftien Alkmaarse basisscholen en een paar honderd volwassenen woonden de voorstellingen bij.

Het Regionaal Archief participeert in het Historisch Platform (met docenten van het Murmellius, PCC en Jan Arentsz, afdeling Monumentenzorg en Archeologie, het Stedelijk Museum Alkmaar en de Historische Vereniging Alkmaar) en de Werkgroep CultuurEducatie. Het Historisch Platform initieerde en actualiseert het Omgevingsonderwijsproject *Alkmaar in de Klas* (voor vmbo en havo/vwo) en bereidde nieuwe hieraan te koppelen thema's voor (Alkmaarder Hout, Monument Harddraverslaan, Middenstand). De Werkgroep CultuurEducatie voedt CultuurPrimair, het cultuurhistorische aanbod voor het basisonderwijs. De werkgroep kwam met een nieuw initiatief: een aanbodbrochure voor het Voorgezet Onderwijs en het Middelbaar Beroeps Onderwijs. Tevens geeft het Regionaal Archief acte de presence op de periodieke speeddate bijeenkomsten van de Interne Cultuurcoördinatoren (ICC-ers).

In de Beleidsnota Educatie 2010-2014 zullen de lijnen naar de toekomst worden uitgezet. De nieuwe huisvesting aan de Bergerweg zal nieuwe mogelijkheden bieden. De digitale dienstverlening zal worden vergroot, verbreed en verdiept – de behoefte de stukken tastbaar te beleven zal altijd blijven: de historische sensatie van de fysieke beleving is onvervangbaar.

Educatie is meer dan alleen het bewerken van het onderwijsveld. Het intensiveren van de contacten met de historische verenigingen en openbare bibliotheken blijft hoog op de agenda staan. In dit kader kan de realisatie van het cursusaanbod bij de Historische Informatie Punten worden genoemd.

Medewerking aan publicaties, projecten en tentoonstellingen van derden

Publicaties

- Tot mei verzorgde het Regionaal Archief een rubriek in het *Noordhollands Dagblad*, editie *Alkmaarsche Courant* onder de titel 'Ik was erbij'. Elke week werd een onderwerp uit de geschiedenis van de gemeenten in het verspreidingsgebied van de streekeditie *Alkmaarsche Courant* na 1945 behandeld, met erbij aansprekende foto's. In mei is de serie tijdelijk onderbroken voor de publicatie van de Alkmaarse canon. Het is de bedoeling dat de serie daarna weer zal worden opgestart. Van het in 2008 verschenen boekje *Ik was erbij* met een eerste bundeling van de artikelen, verschenen in de loop van 2009 nog 2 herdrukken.
- Vanaf mei verzorgde het Regionaal Archief samen met andere erfgoedinstellingen wekelijks een rubriek in de *Alkmaarsche Courant* waarin een venster van de *Canon van Alkmaar* werd uitgewerkt. In november werden de vensters ook in boekvorm gepubliceerd.
- Medewerking werd verleend aan een serie erfgoedpublicaties van uitgeverij Waanders, de serie *West-Friesland, toen en nu*.
- Medewerking is verleend aan een project van de gemeente Alkmaar om een portal te maken dat de catalogi van de Alkmaarse erfgoedinstellingen gaat ontsluiten. Het portal zal in de loop van 2010 gereedkomen.
- Medewerking is verleend aan een verhalengroep uit Heerhugowaard. Het betreft een initiatief van de Stichting 'Op verhaal komen in Heerhugowaard'. Een vertelkring is op bezoek geweest bij het Regionaal Archief om zo inspiratie op te doen voor nieuwe verhalen.

Tentoonstellingen

- *Lustoord Heiloo, schatten uit het Regionaal Archief*, een tentoonstelling van de historische vereniging Oud Heiloo in de Oudheidkamer aldaar.
- *Stap in! Vier eeuwen onderweg in Noord-Holland*, in het Stedelijk Museum Alkmaar.
- *Verborgен verhaal – 350 jaar Remonstrantse schuilkelder in Alkmaar*, in het Stedelijk Museum Alkmaar.
- *Macht en Mystiek, Egmond in de Middeleeuwen*, in het Stedelijk Museum Alkmaar.
- *Modderen en Malen, de Berger- en Egmondermeer en hun randpolders*, in Het Sterkenhuis te Bergen.
- *Vloerjuwelen. Theo Colenbrander*, in het Textielmuseum te Tilburg.
- Ook wordt er middels een langdurige bruikleen bijgedragen aan de vaste opstelling van het Stedelijk Museum Alkmaar.

BEWERKEN EN BEHOUDEN

Archieven

Bewerking

Per 1 januari 2010 is het archiefbeheersysteem ABS-Archeion operationeel geworden. Zo worden nu o.a. de aanvragen van bezoekers op de studiezaal digitaal verwerkt. Om dit te bereiken werd in 2009 veel tijd besteed aan het verzamelen van gegevens voor het vullen van de database van het archiefbeheersysteem. Gegevens werden verzameld betreffende vindplaats van archieven, toegangen en openbaarheidsbeperkingen. Het verzamelen en invoeren van de openbaarheidsbeperkingen van particuliere archieven is nog niet afgerond. In 2010 zal hier een apart project van gemaakt worden. Het betreft vooral het in kaart brengen van beperkingen die er zijn op kerk- en familiearchieven. De toegangen die voor een groot deel (circa 95%) in EAD (Encoded Archival Description) zijn gezet zouden naar verwachting in 2009 op het internet geplaatst worden. Door tijdgebrek en enkele technische complicaties bij het bedrijf dat de plaatsing zou verzorgen is dit helaas niet gehaald. De verwachting is nu dat de plaatsing van de toegangen op internet voor de zomer 2010 gerealiseerd gaat worden. Hiermee zal de online dienstverlening en digitale ontsluiting van de collecties van het Regionaal Archief een belangrijke impuls krijgen. Hierdoor zal het mogelijk worden om vanuit andere locaties dan de studiezaal archiefstukken te reserveren. Dit is erg belangrijk op het moment dat het Regionaal Archief met de kantoorruimten en studiezaal op de Bergerweg is gehuisvest en het depot nog een jaar langer aan de Hertog Aalbrechtweg zal zijn gesitueerd. Bezoekers die stukken hebben gereserveerd verliezen dan geen kostbare tijd met het wachten op de stukken die nog opgehaald moeten worden vanuit het depot aan de Hertog Aalbrechtweg.

Naast de bovengenoemde werkzaamheden is er natuurlijk ook aandacht geweest voor het toegankelijk maken van nieuwe aanwinsten en het wegwerken van achterstanden in het depot.

De digitalisering van de toegangen, als voorbereiding op de invoering van EAD en een archiefbeheersysteem, werd zo goed als afgerond. Alle digitale toegangen werden gecontroleerd en zoveel mogelijk gestandaardiseerd.

Gekoppeld aan het toegankelijk maken zijn archieven verpakt in zuurvrije omslagen en zuurvrije dozen. Voor een compleet overzicht van aanwinsten, toegangen en herverpakkingen wordt verwezen naar Bijlage 4.

In november is het Regionaal Archief overgegaan tot het huren van depotruimte bij het Westfries Archief te Hoorn. De eigen depotruimte is zo goed als vol.

Acquisitie

Mede door intensieve begeleiding vanuit het Regionaal Archief kon ook in 2009 een aantal overheidsarchieven worden geacquireerd. Zo werd het archief van de gemeente Castricum tot 1989 overgebracht. Daarnaast werden archieven verworven van het Hoogheemraadschap Noord-Hollands Noorderkwartier en archieven van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord. Zo goed als alle gemeenten hebben nu voldaan aan de wettelijke eis om hun archief tot 1979 over te brengen naar de archiefbewaarplaats van het Regionaal Archief. Zie voor een overzicht van de stand van zaken wat betreft deze wettelijke verplichting tot overbrenging Bijlage 2.

Uit deze bijlage komt de volgende stand van zaken naar voren:

- Zoals vorig jaar reeds werd vermeld heeft de gemeente Alkmaar nog niet de toegang geleverd voor het archief van Openbare Werken (het archief zelf staat al in het depot van het Regionaal Archief). Pas na afronding en goedkeuring van de toegang door het Regionaal Archief kan het archief formeel worden overgedragen;
- de gemeente Niedorp heeft het archief tot 1989 laten bewerken en staat op het punt het archief over te brengen;
- de gemeente Schagen heeft in 2009 door personeelsgebrek de bewerking stilgezet van het blok tot 1979. Er is nog geen bewerkingplan gemaakt voor het vervolg van de bewerking. De gemeente blijft hiermee achter op zijn wettelijke verplichting archief ouder dan 20 jaar over te dragen naar de archiefbewaarplaats;

- de gemeente Schermer is bezig met de bewerking van het archief tot 1992. Door ziekte van de medewerker heeft het project vertraging opgelopen.

Alle andere gemeenten hebben aan hun wettelijke verplichting voldaan. Met dien verstande dat de bouwvergunningen in het betreffende overzicht niet zijn meegenomen. Door het Regionaal Archief is geen datum gesteld aan de overdracht van dit bestand. Verwacht wordt echter dat de gemeenten binnen enkele jaren de archiefbescheiden betreffende monumenten en beeldbepalende panden (in origineel) zullen hebben overgebracht naar het Regionaal Archief.

Acquisitie particuliere archieven 2009

Het jaar 2009 stond voor een deel in het teken van de bewerking van de in 2008 verworven particuliere archieven. Gereed kwamen o.a. inventarissen van de archieven van de voorgangers van de woningcorporatie Woonwaard en die van de voorgangers van zorgorganisatie Evean: de kruisverenigingen uit Alkmaar en omstreken. Verder werd er een bewerkingsplan van het archief van Ringers Bouw- en ontwerp bureau gemaakt. Bij deze analyse is gebleken dat het archief een vrij complex karakter heeft wat een intensieve bewerking vereist. In verband met de komende verhuizing van het Regionaal Archief werd besloten deze inventarisatie op te schorten en eventueel op termijn uit te besteden. Naast dit omvangrijke archief werden dit jaar ook verworven: de archieven van de Gereformeerde Gemeente te Dirkshorn, de voorgangers van de woningcorporatie KennemerWonen, de R.K. parochie Onze Lieve Vrouwe Visitatie te 't Zand, de R.K. parochie Don Bosco te Alkmaar, de Zang- en Reciteervereniging (Operettevereniging) Harmonie te Den Helder (via de Helderse Historische Vereniging) en de Hollandsche Maatschappij voor Landbouw, afdeling Schoorl (fragmentarisch). Ook werd een welkome aanvulling op het archief van de Nobel Landbouwhuishoudschool te Schagen ontvangen.

Daarnaast werden pogingen in het werk gesteld de archieven van de Openbare Bibliotheek Alkmaar te completeren. Onderhandelingen hierover zijn nog gaande: in verband met de fusie met een aantal bibliotheken van begin 2009 en een aantal verhuistrajecten is het overdragen van het archief vertraagd. Verwacht wordt dat de overdracht van de archieven van de bibliotheken van Alkmaar (aanvulling), Castricum en Heerhugowaard in 2010 tot stand kan komen.

Andere instellingen waarmee in 2009 onderhandelingen over de overdracht van het archief zijn opgestart en die in 2010 hopelijk tot afronding komen, zijn: VVV Alkmaar, de R.K. parochies OLVOO en Sint Nicolaas te Den Helder, het bestuur van het Alkmaars Lyceum (voorganger van het Jan Arentsz College), stichting Interkruis Alkmaar, stichting Interkruis Noord-Kennemerland, stichting Regionale Thuiszorg, de VVV te Bergen en de stichting Restauratie Slotkapel te Egmond aan den Hoef.

De particuliere archieven ondergebracht bij de gemeente Den Helder werden dit jaar (nog) niet overgedragen. Het archief van de gemeente wordt door een extern bureau bewerkt. De bewerking van de particuliere archieven wordt hierin meegenomen.

Inspectie

In 2009 werd gezamenlijk met de provinciaal adjunct-inspecteur één integrale inspectie uitgevoerd en wel bij de gemeente Castricum. Anders dan in voorgaande inspecties, is bij Castricum een methode gevolgd, waarbij naast de afdeling Documentaire Informatiekunde (DIV) ook de omgeving van DIV is bevraagd en vooraf opgevraagd materiaal is bestudeerd. Deze methode kost meer tijd, maar levert tegelijkertijd een beter beeld op van de mate waarin een organisatie 'in control' is wat betreft de informatievoorziening. Door tijdelijke afwezigheid van de inspecteur als gevolg van een ongeval hebben niet meer integrale inspecties plaatsgevonden.

Voorts zijn gedurende 2009 enkele vervolfbezoeken gebracht aan de gemeente Den Helder.

Dit om te controleren of de aanbevelingen uit het door de provincie opgestelde inspectierapport werden opgevolgd.

Zoals in het vorige rapportagejaar al is opgemerkt, is een vierjarige inspectiecyclus voor alle inspectiepunten met de huidige bezetting niet te garanderen. Dit heeft mede zijn oorzaak in de uitbreiding van het inspectiedomein door de opkomst van de digitale archivering en de (hiermee samenhangende) verzwaring van de advies- en informatietaak van de inspecteur.

De snelle en ingrijpende veranderingen binnen het informatiedomein (waaronder digitalisering) maken echter een intensivering van de inspectie meer dan wenselijk. Tegelijkertijd heeft de in gang gezette herijking van het interbestuurlijk toezicht tot gevolg dat de provincie meer op afstand gaat opereren en dat het onderscheid tussen toezicht op zorg en toezicht op beheer vervaagt. Dit maakt een zwaardere invulling en versterking van de gemeentelijke inspectiefunctie noodzakelijk.

Uit de inspecties en de gesprekken met de betrokken medewerkers bij de gemeenten kwam naar voren dat gemeenten zeer verschillend omgaan met de uitdagingen van de voortschrijdende digitalisering van de informatievoorziening. Zoals in het vorige rapportagejaar al is opgemerkt, leidt de overgang van analoge (papieren) naar digitale archivering al gauw tot het ontstaan van hybride situaties, waarin verschillende vormen en soorten informatiedragers naast elkaar aanwezig zijn, met mogelijk nadelige gevolgen voor de volledigheid en betrouwbaarheid van papieren en/of digitale dossiers. Rol en positie van de documentaire informatievoorziening verschuiven onder invloed van de veranderende maatschappelijke (in belangrijke mate digitale) context. Bij de inrichting van een digitale informatiehuishouding zijn management commitment, belegging van verantwoordelijkheden, samenwerking tussen DIV, ICT en vakafdelingen, beleidsmatige en planmatige aanpak en creatie van draagvlak en bewustzijn binnen de organisatie van groot belang. De aan- of afwezigheid van deze kritische succesfactoren maakt, in combinatie met verschillen in schaalgrootte en onzekerheden door fusieplannen, dat er grote verschillen waarneembaar zijn in onze regio aangaande ambities, fasering en kwaliteit van digitaliseringstrajecten. Nog steeds ontbreekt te vaak een goed onderbouwd (meerjaren)-plan voor digitalisering.

Ook beschikken nog niet alle gemeenten over een wettelijk verplicht documentair structuurplan met een compleet en samenhangend overzicht van alle papieren en digitale archieven. Wel valt over de hele linie een intensivering van de samenwerking tussen DIV en ICT waar te nemen. Dit is wenselijk en noodzakelijk om de grip op de digitale archiefbestanden te vergroten.

Het komt voor dat de inrichting van een digitale informatiehuishouding, vaak in combinatie met een hoge werkdruk, ten koste gaat van het beheer van de papieren archiefdocumenten. Dit kan leiden tot slecht geschoonde en onvoldoende toegankelijke papieren archiefbestanddelen en tot problemen (en extra kosten) rond de bewerking en de verplichte verwijdering (vernietiging dan wel overbrenging) van de papieren archieven.

In 2009 is voorwaardelijk positief geadviseerd over het voornemen van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord de te vernietigen archiefbescheiden te vervangen door digitale reproducties.

Door de inspecteur werden aan de gemeenten en gemeenschappelijke regelingen adviezen en informatie verstrekt over onderwerpen als de vervanging van vernietigbare en permanent te bewaren archiefbescheiden, de verkorting van bewaartermijnen van cliëntendossiers, waardering en selectie, archiefverordeningen en besluiten informatiebeheer.

Door de toenemende complexiteit van de informatievoorziening (vooral als gevolg van de digitalisering) en de snelle opeenvolging van wet- en regelgeving rakende de inrichting van de informatiehuishouding wint de advies- en informatietaak van de inspecteur aan belang en legt deze een steeds groter beslag op de beschikbare inspectietijd. Met de vaststelling van de provinciale beleidsregel vervanging van permanent te bewaren archiefbescheiden, en de adviserende rol die de gemeentearchivaris daarin is toebedeeld, verwacht de inspecteur op korte termijn adviesaanvragen rond vervangingsprocedures. Ook voorgenomen gemeentelijke fusies zullen meer informatie en advies van de inspecteur vragen.

In het kader van een VVA-cursus werd een medewerker van de gemeente Den Helder begeleid vanuit het Regionaal Archief.

Bij de bewerking van de archieven van de gemeenten Den Helder, 1919-1995, Niedorp en Barsingerhorn, 1970-1989 en de archieven van Castricum (Limmen, 1981-2001, Akersloot, 1981-2001 en Castricum, 1981-1992) werd intensieve begeleiding geboden vanuit het Regionaal Archief Alkmaar. Het archief van Castricum is eind 2009 overgedragen. De archieven van Den Helder en Niedorp zullen in de loop van 2010 worden overgedragen.

Er werden in 2009 twee vergaderingen georganiseerd voor de DIV-medewerkers van de aangesloten gemeenten en de Regiopolitie. Tijdens deze vergaderingen was er onder meer aandacht voor de stand van zaken met betrekking tot de digitalisering binnen de deelnemende gemeenten en de leergang Records Management van het VHIC. Begin 2009 is voor belangstellende DIV-medewerkers een bezoek georganiseerd aan Karmac, een bedrijf voor scanning en opslag van archieven.

Ook dit jaar werden door alle aangesloten gemeenten, de GGD en de Regiopolitie vernietigingsvoorstellen, ter beoordeling van de gemeentearchivaris, opgestuurd.

Begin 2009 is een concept-inspectiebeleidsplan opgesteld voor de komende jaren. In de loop van 2009 zijn kengetallen en rekenmodellen verzameld ter toetsing van het conceptplan en ter voorbereiding op een versie voor de beleidsperiode 2010-2014.

De inspecteur woonde bijeenkomsten bij van gemeentelijke inspecteurs van Noord-Holland, de Provinciale Archiefinspectie Noord-Holland en het landelijk Werkverband Gemeentelijke Archiefinspecteurs (WGA).

De inspecteur volgde de tweede helft van 2009 de cursus Klassiek Inventariseren, verzorgd door de Archiefschool.

Bibliotheek

Catalogisering bibliotheek

Alle nieuwe aanwinsten werden ingevoerd in de catalogus en van trefwoorden voorzien. Het beschrijven en inhoudelijk ontsluiten van artikelen uit regionale tijdschriften werd voortgezet, evenals het beschrijven van de boeken uit de pastoorsbibliotheek van de Corneliusparochie in Limmen.

Digitalisering

De digitalisering van regionale kranten werd voortgezet met het *Weekblad van Den Helder en het Nieuwediep* (1843-1858), de *Heldersche en Nieuwedieper Courant* (1858-1893), de *Nieuwe Courant van Den Helder* (1861-1865), de *Heldersche Courant* (1866-1876) en de *Wieringer courant/Wieringermeerbode* (1912-1945).

De presentatie op de website van de in 2008 gedigitaliseerde kranten, die in het jaarverslag over dat jaar werd aangekondigd, is nog niet gerealiseerd. Deze digitale kranten waren al wel beschikbaar voor de bezoekers in de studiezaal. In 2010 wordt de krantenviewer van X-Cago vervangen door de viewer van Pictura. Dan zullen alle tot dusver gedigitaliseerde kranten in de nieuwe viewer beschikbaar gesteld worden op de website.

Dankzij de respons van verschillende particulieren op een oproep in diverse media kon de database met adresboeken worden uitgebreid met een aantal jaargangen van Bergen, Den Helder, Heiloo, Texel en Zijpe.

Atlas

Personeel

Sinds 1 juni is Jesse van Dijl als conservator van de Atlas werkzaam voor het Regionaal Archief Alkmaar. Hiervoor was hij enige jaren werkzaam in een vergelijkbare functie voor het Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen te Breukelen.

Ontsluiting

- De collectie foto's van straten van Alkmaar die al is gedigitaliseerd, werd met grote regelmaat verder beschreven. Met behulp van de digitaal te doorzoeken adresboeken, kranten en bevolkingsregistraties werd, waar mogelijk, zeer gedetailleerd bepaald waar, wanneer en door wie de foto's zijn gemaakt. Er zijn in dit verslagjaar 3.300 beschrijvingen/mutaties toegevoegd.
- De collectie negatieven en foto's van de gemeentelijke dienst Stadsontwikkeling en Beheer Alkmaar die is gedigitaliseerd, werd verder ontsloten. Van de circa 3.000 items zijn er dit verslagjaar bijna 1.000 beschreven.
- De collectie technische tekeningen die is gedigitaliseerd bevat beschrijvingen die veelal gecontroleerd moeten worden en aangevuld. In het verslagjaar is hiermee een bescheiden begin gemaakt.
- De collectie prentbriefkaarten uit de gehele regio, die is gedigitaliseerd en die meer dan 7.000 items bevat, is te raadplegen via de beeldbank. Omdat de afbeeldingen slechts zeer summier beschreven zijn, is een vrijwilliger bezig met het aanvullen van de gegevens. Hij is begonnen met het gedeelte dat betrekking heeft op Alkmaar. Het is de bedoeling voor dit werk ook meer vrijwilligers in te zetten.
- De collectie foto's van afdeling Monumentenzorg Alkmaar die in een samenwerkingsverband tussen het Regionaal Archief en afdeling Monumentenzorg en Archeologie wordt gedigitaliseerd en ontsloten, is in dit verslagjaar met circa 9.700 beschrijvingen/mutaties uitgebreid.
- De beeldcollectie van de gemeente Bergen die eveneens wordt ontsloten via het invoerprogramma van het Regionaal Archief, is met circa 1.100 beschrijvingen/mutaties uitgebreid. Die van de gemeente Wieringermeer, die vergelijkbaar werkt, is met circa 150 beschrijvingen/mutaties gegroeid.
- Van de collectie historische films is een selectie van circa 7 uur gedigitaliseerd. Hiermee is een start gemaakt met het opzetten van een filmbank; uiteindelijk moeten er via een nieuw te creëren applicatie, films te bekijken zijn via de website. Een aantal films is ook via Youtube op internet te bekijken, via een eigen kanaal van het Regionaal Archief.

Afrondend kan gesteld worden dat circa 5.200 objecten in het verslagjaar zijn gedigitaliseerd en aan de beeldbank toegevoegd. Daarnaast zijn er circa 6.300 beschrijvingen/mutaties gemaakt. Met de overige instellingen samen zijn er in totaal dus ruim 17.000 beschrijvingen/mutaties toegevoegd aan de beeldbank.

Beeldbank

In 2009 is de nieuwe beeldbank online gegaan. Deze gemoderniseerde beeldbank past nu helemaal binnen de al eerder gewijzigde vormgeving van de website van het Regionaal Archief. Naast de vormgeving is ook de zoekfunctie er flink op vooruit gegaan. Er is een mogelijkheid om thema's te creëren zodat er periodiek een bepaald onderwerp uit de historie in beelden kan worden gepresenteerd. Verder is er een "toggle" toets aangebracht. Hiermee kunnen beelden schermvullend worden bekeken, een wens van veel bezoekers van de website.

Landelijke Archievendag:

Speciaal in dit verslagjaar was de Landelijke Archievendag op 17 oktober. Het thema *Oorlog en Vrede* en het vertonen van allerlei filmmateriaal, zorgden voor een groot aantal bezoekers. Via allerlei media waren de bezoekers opgeroepen om beeldmateriaal, en dan in het bijzonder filmmateriaal gemaakt door amateurs, mee te brengen ter beoordeling. Hieruit is een aantal schenkingen van filmmateriaal voortgekomen van in totaal zo'n 15 uur. De onderwerpen zijn zeer gevarieerd. Van de opening van het openlucht zwembad te Heiloo in de jaren zeventig, het bouwen van enkele bejaardenhuizen in de jaren vijftig in Den Helder, een praktisch complete busrit tussen Bergen en Alkmaar in 1938 tot de Kaasmarkt in 1939. Kortom, een prachtige aanvulling op de reeds bestaande historische filmverzameling. Daarbij moet ook vermeld worden dat enkele schenkers tevens hun oude filmapparatuur achterlieten. Hieronder bevindt zich heel aantrekkelijk materiaal voor expositie.

Samenwerking

- Een van de aandachtspunten is het streven naar een evenwichtige samenstelling van de beeldcollectie. Vanouds lag de nadruk vooral op afbeeldingen van Alkmaar en directe omgeving. Een aantal gemeenten binnen het werkgebied van het Regionaal Archief bleef hierbij vaak (ver) achter. Om dit evenwicht te krijgen is ondermeer contact gezocht met de verschillende historische verenigingen en particulieren in de regio met het aanbod ze te helpen bij het ontsluiten van hun beeldcollectie. Het archief biedt de technische mogelijkheden, de vaardigheden en de kennis om het materiaal te digitaliseren en beschrijven, de vrijwilligers van de verenigingen bezitten de kennis van de inhoud van de beschrijvingen. De verenigingen van Den Helder, Wieringermeer, Bergen, Callantsoog, Heiloo, Niedorp, Graft-De Rijp en Schermer zijn dit verslagjaar hierover benaderd. Naar verwachting zal een aantal projecten in 2010 van start gaan.
- Met Kunstnet is in het kader van een langer lopende samenwerking een historische film bewerkt en uitgezonden op de regionale zender. De bedrijfsfilm van P. Hekket & Co. is door Kunstnet voorzien van commentaar en muziek.
- Met de afdeling Monumentenzorg en Archeologie van de gemeente Alkmaar is in het verslagjaar intensief samengewerkt bij onder andere de voorbereidingen van Open Monumentendag. Een mooie uitgave, getiteld *Alkmaar op de kaart gezet*, en een overzicht van vele monumenten (*Monumentenwijzer*) met de daarbij behorende afbeeldingen waren de meest in het oog springende resultaten.

STICHTING VRIENDEN VAN HET ARCHIEF VAN ALKMAAR E.O.

Het bestuur

Samenstelling per 31 december 2009:

- De heer drs. J.C.M. Cox (Alkmaar), voorzitter
- De heer F. Timmer (Schagen), secretaris
- De heer S.P.A. Zuurbier (Castricum), penningmeester
- Mevrouw dr. S. Jelgersma (Bergen aan Zee), lid.

Activiteiten:

De jaarlijkse excursie voor de Vrienden ging dit jaar naar West-Friesland. Het programma startte met een bezoek aan de St. Pancras-kerk te Enkhuizen. Daarna volgde een tocht met het museumschip *Friesland* van Enkhuizen naar Medemblik. Vanuit Medemblik vertrok de stoomtram naar Hoorn. Tijdens de mooie rit werd genoten van het landschap en een heerlijke lunch. In Hoorn volgde nog een bezoek aan het Westfries Museum. Al met al een geslaagde tocht, met een leuke combinatie van zon, stoom, water, landschap, stedenschoon en historie.

Op 13 mei vond de studiedag *Geloven in de Stad* plaats. De dag begon met een rondleiding door het Stedelijk Museum, waarna in De Vest de lunch werd gebruikt. Meer dan 80 geïnteresseerden volgden 's middags de lezingen, waarbij de drie sprekers ieder vanuit hun eigen onderzoeksachtergrond een beeld gaven van de invloed van de religieuze verhoudingen op de ontwikkeling van de steden in Noord-Holland Noord en de geschiedschrijving daarover.

Belangrijk in 2009 was ook de ondersteuning van de Vrienden bij de aankoop van een belangrijke tekening van Cornelis Pronk (1691-1759). Deze tekening in kleur van het interieur van de Grote Kerk te Alkmaar (1733) werd door een particulier te koop aangeboden aan het Regionaal Archief. Dankzij de steun van de Stichting Vrienden van het Regionaal Archief Alkmaar, de Stichting Vrienden van de Grote Sint Laurenskerk te Alkmaar, de Rabobank Alkmaar e.o., de Stichting dr. Hendrik Muller's Vaderlandsch Fonds, en Harvest Holding B.V. te Alkmaar kon de prent worden aangekocht. De vrienden waren uitgenodigd voor de presentatie van de tekening tijdens de Open Monumentendag, 12 september 2009, in de Grote Kerk. Ter gelegenheid van de presentatie is een mooie reproductie van de prent vervaardigd.

Het Regionaal Archief Alkmaar, de Bibliotheek Kennemerwaard, de Historische Vereniging Alkmaar, de afdeling Monumentenzorg en Archeologie en het Stedelijk Museum Alkmaar hebben gezamenlijk het initiatief genomen tot een lezingenprogramma onder de titel *Alkmaars Historisch Café*. Maandelijks wordt in het museum een lezing gepresenteerd. De onderwerpen zijn veelzijdig, maar hebben altijd iets te maken met de geschiedenis van Alkmaar en de regio. Vrienden van de organiserende instellingen krijgen korting op de toegangsprijs. In 2009 volgden onder meer lezingen over het tramvervoer in de regio en de geschiedenis van de trekschuit in Waterland.

BIJLAGE 1

Overzicht onderzoeken op de studiezaal verricht in 2009

Naast genealogisch onderzoek werd er onderzoek gedaan naar de volgende onderwerpen:

Langlopend onderzoek

- Molens Schermereiland
- Alkmaarse Stadsbibrije
- Molens en grondverkoop in Bergen en omgeving in de 17^e eeuw
- Boedelinventarissen en transporten huizen te Alkmaar
- VOC
- Grondbezit Wieringerwaard en Anna Paulownapolder
- Stadsrecht Alkmaar
- Modernisering en verandering in verzuild Bergen (1950-1960)
- Eigendom en bewoning Koedijk
- Financiën inpoldering de Schermer
- Zeeuwse zeelieden
- Eigendomslandovergang Bergen
- Alkmaarse stomerijen en wasserijen
- Veldnamenonderzoek Geestmerambacht
- Krantenonderzoeken: Alkmaarsche Courant, Heldersche Courant, Vliegend Blaadje, Schager Courant

Kortlopend onderzoek

Eerste Wereldoorlog

- Belgische vluchtelingen
- Deserteurskamp Bergen

Tweede Wereldoorlog

- Wederopbouw Bergen
- Nationaal-socialisme en seksualiteit
- Onderwijs
- Schoorl
- Crashes te Egmond aan Zee
- Castricum/Bakkum
- Historie radio
- Duitse Joden in Alkmaar
- Luchtoorlog
- Hongerwinter
- Evacuatie van Bergen

Water

- Huiswaarderpolder
- Kerk- en Dergmeerpolder
- Hondsbossche Zeewering 18^e eeuw
- Zwanenwater te Callantsoog
- Gemalen in het waterschap Lange Rond
- Waterschappen rondom Heiloo
- Mijzenpolder

Kunst

- Joh. Graadt van Roggen
- Fotografen voor 1900
- Kunstenaars Centrum Bergen

Sport

- KNVB
- IJclub Sint Pancras
- Voetbalverenigingen Con Zelo, Alcmaria Victrix, Hugo Boys, Kolping Boys
- Tennis Bergen, 1910-1960

Religie

- Joodse gemeenschap Alkmaar e.o.
- Predikant Cornelis Alcmarianus
- Parochie Tuitjenhorn
- Everard, pastoor te Zijpe
- Hervormde Kerk Schoorl, Groet en Camperduin
- Aris Volkertsz te Oudorp
- Parochie Sint Jacobus de Meerdere te Akersloot
- Remonstranten te Alkmaar
- Doopsgezinden te De Rijp

Diverse onderwerpen

- Leesgenootschap Physica
- Pius-Stichting Alkmaar
- Campina melkfabriek
- Hertenkamp
- Buizenboekjes Enkhuizen en De Rijk
- Forten te Den Helder
- Kastelen Noord-Holland
- Bolwerken Alkmaar
- Spoorhaven Alkmaar
- Wording West-Friesland
- Cornelis Drebbel
- Elizabeth Ziekenhuis
- Protestliederen jaren zestig
- Middenstand Bergen
- Napoleon en Den Helder
- Brandweer te Wieringen
- Zouaven
- Ruïne-kerk Bergen
- Koorvereniging Bergen
- De Oude Hof
- Huize Voorhout
- Nijverheidsschool Schagen
- Zwembad De Bever Sint Pancras
- Gezellenhuis te Heiloo
- Jan Wils de architect
- Eik en Linde
- Zorgcentrum Nieuwpoort
- Boerderijen Anna Paulowna
- Amsterdamse lakenhandel
- Putje van Heiloo
- Beleg van Alkmaar
- Peter Verburg Noord-Scharwoude
- Wognumse buurt
- 't Hooge Huys
- AJC
- Franse tijd Bergen
- Landstraat en Overdie
- Muziekvereniging Lamoraal van Egmond
- Naco-busonderneming
- Technisch onderwijs Schagen
- Bakkers van Wieringen
- Accijnstoren
- Grote Kerk
- Organist P.A. de Lange
- Middenstand Winkel
- Ontstaan SDAP
- Lager onderwijs Bergen
- Molens in De Zijpe en Oudkarspel
- Victoriepark
- Witte Kerkje Heiloo
- Bello
- Visserij Kolhorn
- Stadsdrukkers tijdens de Republiek
- Watertoren Alkmaar
- Slot op het Hoef
- Bodemonderzoek Bergermeer, Heerhugowaard en Wieringermeer
- Stadsbestuur Alkmaar 1500-1800
- Brand Schermerhorn 1699
- Schuylenburg
- Ambachtsschool Alkmaar
- Grote Orgel Grote Kerk
- Geschiedenis van de Omval
- Militairen in het staatse leger
- Armen- en wezenzorg te Bergen en Zijpe
- Familie Van Foreest
- Vakantie- en koloniehuisen te Bergen

BIJLAGE 2

Stand van zaken per 31-12-2009 overbrenging bestuursarchieven gemeenten in werkgebied Regionaal Archief Alkmaar in het kader van de verkorte overbrengingstermijn Archiefwet 1995².

Instelling	Archieven secr. vóór 1989 bewerkt? ³	Archieven vóór 1989 overgebracht?	Bewerking gaande?	Gereed voor 1-1-2011?	Bewerking ingepland?
Alkmaar	Ja	Ja, alleen archief van Openbare werken nog niet formeel overgebracht	Toegang nog niet klaar	Nee	Nee
Anna Paulowna	Ja	Ja, t/m 1989	--	--	--
Bergen	Ja	Ja, t/m 2000	--	--	--
Castricum	Ja	Ja, t/m 1992 (Limmen en Akersloot tot 2001)	--	--	--
Graft-de Rijp	Ja	Ja, t/m 1980	Nee	--	--
Harenkarspel	Ja	Ja, t/m 1989	--	--	--
Heerhugowaard	Ja	Nee, t/m 1975	Ja, 1976-1988 in bewerking	Ja, 2010	--
Heiloo	Ja	Ja, t/m 1985	Nee	--	--
Den Helder	Ja	Ja, t/m 1918, vanaf 1919 in bewerking	Ja, 1919-1995 in bewerking	Ja, 2010	
Langedijk	Ja	Ja, t/m 1989	--	--	--
Niedorp	Ja	Nee, t/m 1970	Ja, 1971-1989 in bewerking	Ja, 2010	--
Schagen	Ja	Nee	Ja, 1943-1979 in bewerking	Ja, 2010	--
Schermer	Ja	Nee, t/m 1970	Ja, 1971-1992 in bewerking	Ja, 2010	--
Wieringen	Ja	Ja, t/m 1980	Ja, 1980-1990 in bewerking	Ja, 2010	--
Wieringermeer	Ja	Ja, t/m 1995	--	--	--
Zijpe	Ja	Ja, t/m 1990	--	--	--

² Bouwvergunningenseries e.d. zijn in dit overzicht niet opgenomen.

³ Met bewerking wordt bedoeld inventarisatie en materiële verzorging volgens archiefwettelijke regels en LOPAI-brochure 1994.

BIJLAGE 3

Aanwinsten archieven

Overheid

Van de gemeente Castricum de archieven van:

- gemeente Castricum, 1981-1992
- gemeente Limmen, 1981-2001
- gemeente Akersloot, 1981-2001

Totale omvang: 81 m

Van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord de archieven van:

- Regionale Brandweer Kop van Noord-Holland
- Gewestelijke Ambulancedienst Kop van Noord-Holland
- Regionale Ambulancedienst Noord-Holland Noord
- Regionale Ambulance Voorziening
- Meldkamer Noord-Holland Noord
- GHOR Noord-Holland Noord

Totale omvang: 6 m

Van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier de archieven van:

- Waterschap Groot-Geestmerambacht te Heerhugowaard, (1979) 1980-2002 (2003)
- Waterschap Hollands Kroon en zijn Voorbereidingscommissie te Wieringerwerf, 1992-2002
- Dienst Centrale Omslagheffing en voorganger, 1980-2002
- Voorbereidingscommissie van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier i.o.
- Kaarten Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Totale omvang: 53 m

Van de gemeente Langedijk

- 10-jaren tafels
- Omvang 0,2 m

Particulier

Archief Stichting Wijkcomité Spoorbuurt Alkmaar,
ca. 1970-ca. 2000

Omvang: 0,8 m

Archief Alkmaarsche Metaal- en IJzergieterij

Omvang: 0,1 m

Archief A. Huisman, Landbouwwerktuigen en IJzerwaren
te Alkmaar, 1929-1932

Omvang: 0,1 m

Archief van de Buurtberaad "Lindenlaan en omgeving"
te Alkmaar, ca. 1970-ca. 1985

Omvang: 0,5 m

Archief van de Christelijke Mavo "De Laanakker"
(later opgegaan in CSG Jan Arentsz College) te
Noord Scharwoude, ca. 1960-ca. 1980

Omvang: 0,6 m

Archief van de Hervormde Gemeente Nieuwe Niedorp

Omvang: 0,4 m

Archief van de Hervormde Gemeente Heiloo	Omvang: 0,1 m
Archief van de Algemene Nederlandse Vrouwenvereniging "Tesselschade-Arbeid Adelt", afdeling Alkmaar	Omvang: 0,6 m
Aanvulling Collectie Tauber	Omvang: 1 m
Archief van de Raad van Kerken Bergen, Egmond en Schoorl, 1975-2005	Omvang: 3,5 m
Archivalia van de Ambachtsschool te Alkmaar	Omvang: 1, 2 m
Archief van de Classis Alkmaar, 1573-2007	Omvang: 16,5 m
Archief van de Don Bosco Kerk te Alkmaar, 1961-2007	Omvang: 3 m
Archief van het Alkmaars Christelijk Mannenkoor, 1960-2009	Omvang: 0,8 m
Persoonsarchief Mr. Wilhelmina Louise Hekket te Alkmaar, ca. 1930-ca.1990	Omvang: 0,5 m
Archief van de R.K. Parochie Onze Lieve Vrouwe te 't Zand, ca.1920-ca.2001	Omvang: 8 m
Archief van de Classis Alkmaar van de PKN, 1992-2000	Omvang: 0,5 m
Archief van de Operettevereniging Harmonie te Den Helder, 1893-ca.2003	Omvang: 1,5 m
Archief van de Stichting Woonwaard Noord Kennemerland te Alkmaar, 1912-1999 (2003) en voorgangers	Omvang: 6 m
Archief van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, afdeling Schoorl, ca. 1940-ca.1965	Omvang: 0,1 m
Collectie J.M.Th. Fransse betreffende de Alkmaarse wasserij(en), Burgerweeshuis te Amsterdam en het Zeehuis te Bergen aan Zee, ca. 1905-ca.2005	Omvang: 2 m
Archief van de Stichting "Vrienden van de Oude Ursulakerk" te Warmenhuizen, 1981-2008	Omvang: 1,5 m
Aanvulling op het archief van de Nobel Landbouwhuishoudschool te Schagen	Omvang: 0,6 m
Aanvulling op het archief en de collectie J. Belonje	Omvang: 13 m
Aanvulling op het archief van de Gasvoorziening Kop Noord-Holland NV	Omvang: 0,2 m
Aanvulling op het Familiearchief Van Reenen ('het Vredeskerkje')	Omvang: 0,1 m
Aanvulling op het archief van de PvdA, afdeling Bergen	Omvang: 0,6 m

Aanvulling op het archief van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV), afd. Regio Alkmaar	Omvang: 0,2 m
Aanvulling op het archief van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, departement Alkmaar	Omvang: 0,1 m
Aanvulling op het archief van de Nederlandse Hervormde Gemeente en de Gereformeerde Kerk van Heiloo	Omvang: 5 m
Aanvulling op het archief van de Begraafenisvereniging "De Laatste Eer" te Koedijk	Omvang: 0,1 m
Aanvulling op het archief van de Noordhollandsche Conservenfabrieken "Peter Verburg bv" te Noord Scharwoude	Omvang: 0,2 m
Aanvulling op het archief van de (Hogere) Handels(avond)school, HBS-A te Alkmaar	Omvang: 0,3 m
Archivalia Huishoud- en Industrieschool, de Toorenburgh en School van de Levensmiddelen-industrie te Alkmaar (Bergerweg)	Omvang: 2 m
Archivalia: Transportakte uit 1787 van Abraham Walig te Den Helder. Album van Guurtje Pos te Alkmaar, 1898	Omvang: 0,1 m
Archivalia (partituren) van dhr. H.A. Maas, directeur muziekschool te Alkmaar	Omvang: 0,2 m
Archief van het Bouw- en Ontwerpbureau Ringers	Omvang: 52 m
Subtotaal Overheid	140,2 m
Subtotaal Particulier	124,0 m
Totaal	264,2 m

BIJLAGE 4

Lijst van beschikbaar gekomen toegangen (incl. verpakken en etiketteren)

Plaatsingslijsten/inventarissen op de volgende archieven/collecties

- Gemeente Castricum, 1981-1992
- Gemeente Limmen, 1981-2001
- Gemeente Akersloot, 1981-2001
- Waterschap Groot-Geestmerambacht te Heerhugowaard, (1979) 1980-2002 (2003)
- Waterschap Hollands Kroon en zijn Voorbereidingscommissie te Wieringerwerf, 1992-2002
- Dienst Centrale Omslagheffing en voorganger, 1980-2002
- Voorbereidingscommissie van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier i.o.
- Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
- Petrus en Paulus Parochie te Bergen, (1728) 1924-1993
- IJzerhandel A. Huisman te Alkmaar, 1929-1932 (collectie aanwinsten)
- Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV), afdeling Regio Alkmaar, 1918-1993
- Collectie H. Rijswijk betreffende autobusondernemingen, w.o. NACO en HABO in Noord-Holland, ca. 1913-ca.1961
- Stichting Fonds tot een Weldadig Einde te Wieringerwaard, (1784) 1835-2002
- Stichting Wijkcomité Spoorbuurt te Alkmaar, (1971) 1974-1999
- Alkmaarsche IJzer- en Metaalgieterij (collectie aanwinsten)
- Woningkaarten Den Helder, 1900-1990
- Woningkaarten Alkmaar, 1940-1990
- Woningkaarten Zijpe, 1950-1990
- Woningkaarten Callantsoog, 1950-1990
- Woningkaarten Bergen, 1940-1990
- Woningkaarten Bergen aan Zee, 1940-1990
- Woningkaarten Egmond, 1940-1990
- Stichting Buurtberaad Westerhoutkwartier (vh Buurtberaad Lindenlaan e.o.), 1976-2004
- PC Mavo De Laanakker te Noord Scharwoude, 1959-1991
- Vereniging Alkmaars Christelijk Mannenkoor, 1960-2009
- Archief van de voorgangers van zorgcorporatie Eveen: de kruisverenigingen uit Alkmaar en omstreken.
- Archief van de voorgangers van de woningcorporatie Woonwaard.

Lijst van bewerkingen (aanvullingen) van bestaande inventarissen

- Collectie Tauber
- Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, dep. Alkmaar
- Familie van Reenen (Vredeskerkje)
- Muziekschool te Alkmaar
- Persoonsarchief J. Belonje
- R.K. Parochie St. Laurentius te Alkmaar
- Gemeente Alkmaar, 1816-1919
- Gemeente Alkmaar, 1920-1944
- Gemeente Alkmaar, 1945-1988
- Gemeente Egmond aan Zee, 1815-1942
- Gemeente Egmond aan Zee, 1942-1978
- Gemeente Egmond Binnen, 1605-1817
- Gemeente Egmond Binnen, 1817-1941
- Gemeente Egmond Binnen, 1942-1978
- Gemeente Oudorp, 1946-1972
- Gemeente Wimmenum, 1576-1857
- Gemeente Egmond, 1988-2000
- Gemeente Castricum, 1812-1915

- Gemeente Castricum, 1916-1937
- Gemeente Castricum, 1938-1980
- Gemeente Limmen, 1733-1941
- Gemeente Limmen, 1942-1980
- Gemeente Schagen, 1415-1813
- Alkmaarse Vrijwillige Brandweer

Verpakkingswerkzaamheden

- Gemeente Schoorl, 1507-1813, 1814-1929, 1930-1979	55 m
- Gemeente Oudorp, 1614-1945, 1946-1972	41 m
- Gemeente Warmenhuizen, 1488-1813, 1814-1936, 1937-1989	36 m
- Gemeente Sint Pancras, 1724-1929, 1930-1972	16 m
- Gemeente Limmen, 1733-1941	14 m
- Gemeente Zuid/Noord Schermer, 1545-1810, 1811-1970	29 m
- Gasbedrijf Kop Noord-Holland, Gemeenschappelijk	11 m
- Collectie aanwinsten	6 m
- Ned. Herv. Gemeente Bergen	3 m
- Provenhuis Gerrit Floritsz Wildeman	4,5 m
- Huis van Achten	5 m
- Evangelisch Lutherse Gemeente Alkmaar	10,5 m
- Provenhuis Paling en Van Foreest	7 m
- Doopsgezinde Gemeente Alkmaar	6 m
- R.K. Parochie St. Dominicus te Alkmaar	6 m
- Kerkvoogdij van de Ned. Hervormde Gemeente Alkmaar	16 m
- Oud rechterlijke archieven	40 m
- Archieven van de Gilden	2 m
- Gereformeerde Gemeenten Broek op Langedijk	2 m
- Hervormde Gemeenten Noord- en Zuid-Scharwoude	4 m
- Hervormde Gemeente Grootchermer	2,5 m
- Hervormde Gemeente Schermerhorn	2,5 m
- Hervormde Gemeente Noord-Schermer	4 m
- Hervormde Gemeente Castricum	7 m
 Totaal	 330 m

Naast het verpakken en etiketteren werden ook nog individuele archiefbescheiden, kaarten en boeken gerestaureerd.

BIJLAGE 5

Aanwinsten atlas

Aankopen:

- Tekening in kleur van het interieur van de Grote Kerk te Alkmaar (1733) door Cornelis Pronk (1691 – 1759). Dankzij de steun van de Stichting Vrienden van het Regionaal Archief Alkmaar, de Stichting Vrienden van de Grote Sint Laurenskerk te Alkmaar, de Rabobank Alkmaar e.o., de Stichting dr. Hendrik Muller's Vaderlandsch Fonds, en Harvest Holding B.V. te Alkmaar kon de prent van een particulier worden aangekocht. De tekening werd op Open Monumentendag, 12 september 2009, gepresenteerd in de Grote Kerk.
- 37 pentekeningen gemaakt door F.J.D. Boers van onder meer Castricum, Warmenhuizen, Heiloo, Akersloot, Limmen, Bergen, Egmond, Alkmaar en Koedijk.
- 11 pentekeningen en 3 etsen gemaakt door Willem Hopman van onder meer Alkmaar, Bergen, St. Pancras, Hargen, Egmond en Koedijk.
- Circa 3100 fotonegatieven van fotobureau Jospé inclusief het beeldrecht. Dit zijn de negatieven die destijds werden gebruikt voor het vervaardigen van prentbriefkaarten die landelijk werden uitgegeven. De foto's zijn genomen in het gehele werkgebied van het Regionaal Archief tussen circa 1950 en 1980. Alles is herverpakt, genummerd en ter digitalisering klaargemaakt.
- 2 tekeningen in kleur van buitenverblijf "Schuilenburg" te Wimmenum, respectievelijk vervaardigd in 1798 en 1800 door J.A. Crescent (1768 - 1819). Deze 2 prenten vormen een mooie aanvulling op de "collectie Crescent" die al in het bezit is van het Regionaal Archief.
- Kaart van de Heerlijkheit van Wimmenum (1615). Kopie uit ca. 1750 voor Jan Six. De kaart is redelijk beschadigd en zal moeten worden gerestaureerd. Wie de vervaardiger van de kaart is, is nog onbekend, maar onderzoek naar de geschiedenis van deze interessante kaart volgt.
- Divers materiaal, vaak foto's, van verschillende particulieren. Dit beeldmateriaal had vooral betrekking op de regio en minder op Alkmaar. Tevens heeft een fotograaf een serie foto's gemaakt in opdracht van het Regionaal Archief op verschillende locaties door het gehele werkgebied van het archief.

Schenken:

- Verschillende zusterinstellingen schonken beeldmateriaal dat vanwege allerlei redenen in onze collectie beter op zijn plaats is.
- Inkttekening van Piet Wiegman, gezicht op Alkmaar vanaf de Rekerdijk.
- Videoarchief van de Heerhugowaardse Radio en Televisie Omroep (HERATO), 1991 – 2000.
- Circa 300 klassenfoto's uit de jaren 1930 – 1980, diverse interieurfoto's, bouwtekeningen en detailtekeningen (1910 – 1912) van de voormalige Ambachtsschool aan de Bergerweg te Alkmaar. Aangezien dit gebouw vanaf 2010 de nieuwe locatie wordt van het Regionaal Archief, is dit materiaal extra interessant en leent het zich goed voor bijvoorbeeld expositie aldaar.

BIJLAGE 6

Aanwinsten bibliotheek

De bibliotheekcollectie werd uitgebreid met 614 publicaties (2008: 453). Onder de aanwinsten bevonden zich, naast aangekochte publicaties, ook schenkingen van collega's, bezoekers en relaties.

De Kamer van Koophandel Noordwest-Holland in Alkmaar schonk een grote collectie boeken over bedrijven en economische bedrijvigheid in Noord-Holland.

Van de RK Parochie Matthias Laurentius te Alkmaar werd een aantal zeventiende- en achttiende-eeuwse boeken in bruikleen ontvangen.

De aanwinsten werden in de vorm van geïllustreerde tweemaandelijks overzichten op de website geplaatst.

BIJLAGE 7

Gepubliceerde onderzoeken, waarbij gebruik is gemaakt van de archieven en collecties van het Regionaal Archief.

Medewerkers Regionaal Archief:

Aten, D.

Inventaris archief Polder Callantsoog : 1824-1975. - 2009. - De clock van Callens-ooghe, jrg. 24 (2009), nr. 3, p. 54-55, ill.

Aten, D.

"Een schilderstukje of zoo iets" : twee bijzondere molendoeken van Arnout Colnot / D. Aten. - 2009. - Bergense kroniek, jrg. 16 (2009), nr. 2, p. 18-21, ill. - Met lit. opg.

Aten, D.

Stormenderland : canon waterstaatsgeschiedenis Holland boven het IJ, 700-2008 / D. Aten ; [met een voorw. van L. Kohsiek, dijkgraaf]. - [Wormerveer] : Stichting Uitgeverij Noord-Holland, 2009. - 72 p. : ill. - Uitg. in samenwerking met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-78381-35-8

Aten, D. en M. Joustra

Leeghwater en het Haarlemmermeer / D. Aten, M. Joustra en H. van Zwet. - Edam : Vrienden van de Hondsbossche, Kring voor Noord-Hollandse waterstaatsgeschiedenis, 2009. - 96 p. : ill. - Bevat: Leeghwater, de mythe en de persoon / door D. Aten (p. 7-10); Het Haarlemmermeer : Leeghwater zoekt emplooi / door H. van Zwet (p. 11-42); "Haarlemmermeerboek" van Jan Adriaensz. Leegh-water : hertaling van de vierde druk, 1643 / hertaald door M. Joustra ; toegelicht door D. Aten (p. 43-90). - Met lit. opg. (Uitgaven van de kring van "Vrienden van de Hondsbossche" ; 26)

Baar, J. van

Kolping Boys gaat nooit verloren / J. van Baar. - Sint Pancras : Jan van Baar, 2009. - 10 bl. : ill.

Baar, J. van, P. Post, H. de Raad en S. Wegereef

Canon van Alkmaar : de geschiedenis van Alkmaar in 40 verhalen / [eindred. M. ten Berge, J. Drewes, H. de Raad ; auteurs G. Akkerman ... et al.] . - [Alkmaar] : HDC Media, 2009. - 159 p. : ill. - ISBN 978-90-77842-38-6

Baar, J. van, W.L. Deimveld, P. Post, H. de Raad en S. Wegereef

Ik was erbij. - Wekelijkse rubriek in de Alkmaarsche Courant, 2009.

Joustra, M.

Alkmaarse boekproductie tot 1800 : nieuwe mogelijkheden voor onderzoek / M. Joustra. - 2009. - Oud Alkmaar, jrg. 33 (2009), nr. 3, p. 60-64, ill. - Met lit. opg.

Joustra, M.

Bibliografie van West-Friesland 2008 / J. Terra en M. Joustra. - In: West-Frieslands oud en nieuw, jrg. 76 (2009), p 162-185.

Joustra, M. en R.S. Meijer

Archivaria, nieuwsbrief van het Regionaal Archief / redactie M. Joustra en R.S. Meijer. - Jrg. 21 (2009), nrs. 1 en 2.

Raad, H. de

Tulpenmanie in Alkmaar / M. ten Berge en H. de Raad. - 2009. - Oud Alkmaar, jrg. 33 (2009), nr. 1, p. 1-10, ill. - Met lit. opg.

Wegereef, S.

Digitalisering van genealogische bronnen bij het Regionaal Archief Alkmaar : een stand van zaken / S. Wegereef. - In: Hollands Noorderkwartier, jrg. 23 (2009), nr. 1, p. 13-14.

Bezoekers

Verschillende bezoekers publiceerden onderzoeken waarbij gebruik werd gemaakt van de archieven en collecties van het Regionaal Archief. Naast diverse artikelen in de periodieken van de historische verenigingen verschenen de volgende publicaties:

100 jaar Julianadorp jong & dynamisch / [samenst. M. Vermooten, T. Slot ; eindred. H. Visser]. - [Julianadorp] : Stichting 100 jaar Julianadorp, 2009. - 264 p. : ill.

1659-2009 : Remonstrantse Kerk, 350 jaar schuilkerk aan het Fnidsen in Alkmaar : remonstranten toen en nu en een verkenning van het kerkgebouw / [met bijdragen van] E. Cossee, A.V. Janssen, Y. Poppinga, C. Rogge en K. Schoute. - Alkmaar : Remonstrantse Gemeente, 2009. - 151 p. : ill. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-70655-69-3

Aten, D.

Leeghwater en het Haarlemmermeer / D. Aten, M. Joustra en H. van Zwet. - Edam : Vrienden van de Hondsbossche, Kring voor Noord-Hollandse waterstaatsgeschiedenis, 2009. - 96 p. : ill. - Bevat: Leeghwater, de mythe en de persoon / door D. Aten (p. 7-10); Het Haarlemmermeer : Leeghwater zoekt emplooi / door H. van Zwet (p. 11-42); "Haarlemmermeerboek" van Jan Adriaensz. Leegh-water : hertaling van de vierde druk, 1643 / hertaald door M. Joustra ; toegelicht door D. Aten (p. 43-90). - Met lit. opg. (Uitgaven van de kring van "Vrienden van de Hondsbossche" ; 26)

Baar, T. van

De Noord-Hollandse familie Van Baar / T. van Baar. - Wognum : T.C. van Baar, 2009. - 500 p. : ill. - Met reg. - ISBN 978-90-813640-1-0

Balans van een eeuw : van Handelsschool tot Stedelijk Dalton College Alkmaar : jubileumuitgave 1909-2009 / [red. D. van Baasbank ... et al. ; eindred. J. Drewes]. - [Alkmaar : Stedelijk Dalton College Alkmaar, 2009]. - 160 p. : ill.

Berg, P.J.H. van den

De uitdaging van het licht : George Hitchcock (1850-1913) : een kroniek in beelden en teksten over zijn leven en de Egmondse kunstenaarskolonie / [tekst, research, foto's: P.J.H. van den Berg]. - [Egmond Binnen] : Bahlmond Publishers, 2008. - 194 p. : ill. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-78837-12-1

Berg, W. van den

Alles is taal geworden : geschiedenis van de Nederlandse literatuur 1800-1900 / W. van den Berg en P. Couttenier. - Amsterdam : Bert Bakker, 2009. - 833 p., [24] p. pl. : ill. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-351-3359-4. - (Geschiedenis van de Nederlandse literatuur)

Bijl, R.

Vier eeuwen Waterrijk : de geschiedenis van een duinboerderij, zijn eigenaren en bewoners, Egmond-Binnen 1605-2008 / R. Bijl & A. Leijnse. - Egmond-Binnen : Rita Bijl en Aarnout Leijnse, 2009 ([Krommenie] : Boekenmaker). - 127 p. : ill. - Met lit. opg.

Bitter, P.

Alkmaar op de kaart gezet / door P. Bitter, N. de Jong-Lambregts en C. Roozendaal. - Alkmaar : Gemeente Alkmaar : Regionaal Archief Alkmaar, 2009. - 62 p. : ill. - Kaarten en prentbriefkaarten van Alkmaar. - Uitg. ter gelegenheid van Open Monumentendag, 12 september 2009. - Met lit. opg.

Boekenwijsheid : drie eeuwen kennis en cultuur in 30 bijzondere boeken : opstellen bij de voltooiing van de Short-Title Catalogue, Netherlands / onder red. van J. Bos en E. Geleijns. - Zutphen : Walburg, 2009. - 287 p. : ill. - Opstellen van wetenschappers over de mooiste en belangrijkste boeken op hun vakgebied. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-5730-625-9

Boersen-Bron, M.L.

Wieringer praat / door M.L. Boersen-Bron en J.K. Rienstra-Mulder. - Hippolytushoef : Historische Vereniging Wieringen, 2009 (Schoorl : Pirola). - 152 p. : ill. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-6455-618-0

Broek op Langedijk : meer dan 4 eeuwen water- en veldnamen en de geschiedenis van de oudste doorvaarveiling / [samenst.: J. van Beek ; met bijdragen van K. Bak ... et al.]. - [S.l.] : Stichting Coördinatie Onderzoek Oud Geestmerambacht, [2009] (Alkmaar : Dékavé). - 403 p. : ill. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-814264-1-1

Campen-de Lange, G.E.M. van

Genealogie Pieter Roskam 1650-2009 : en wat er zoal voorbij is gegaan ... / [door G.E.M. van Campen de Lange]. - Wieringerwerf : G.E.M. van Campen de Lange, 2009 (Schoorl : Pirola). - 168 p. : ill. - Met reg. - ISBN 978-90-6455-6289

Canon van Alkmaar : de geschiedenis van Alkmaar in 40 verhalen / [eindred. M. ten Berge, J. Drewes, H. de Raad ; auteurs G. Akkerman ... et al.]. - [Alkmaar] : HDC Media, 2009. - 159 p. : ill. - ISBN 978-90-77842-38-6

De canon van Flevoland in 16 vensters. - Onderdeel van de website van Nieuw Land, Lelystad: www.nieuwlanderfgoed.nl, 2009.

Dubbeldam, H.C.

Omzien in bewondering : veertig jaar Vrijheidskerk 1968-2008 / H.C. Dubbeldam. - Alkmaar : H.C. Dubbeldam, 2008 (Hilversum : Verloren). - 189 p. : ill. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-8704-099-4

Dunk, T.H. von der

De vorige Sint-Pancratiuskerk te Castricum / T.H. von der Dunk. - [S.l. : T.H. von der Dunk, 2009]. - 26 p. - Uitgebreide versie van het artikel verschenen in Oud-Castricum : jaarboekje, jrg. 32 (2009). - Met lit. opg.

Dijk, N. van

Arie Kater, de kater komt later : documentaire/ scenario en regie: N. van Dijk. - Amsterdam : Productioncompany Pieter van Huystee, 2009.

Fasel, W.A.

De abdij van Egmond en de mythe van St. Adelbert en De mythe van St. Adelbert, 25 jaar later / door W.A. Fasel. - [Alkmaar : W.A. Fasel, 2009]. - 12, 5 bl. - Met lit. opg. - Gedeeltelijk eerder verschenen in Oud Alkmaar, jrg. 8 (1984), nr. 2.

Hermans, D.

De watermeesters / D. Hermans. - Utrecht : Bruna, 2009. - 301 p. - Roman, speelt afwisselend in het heden, o.a. rond de Hondsbossche Zeewering, en in de periode van de droogmaking van de Beemster (1606-1612).

Hoven, J. te

Onderduik in West-Friesland : herinneringen van joodse kinderen en hun redders / [J. te Hoven en R. Spruit ; eindred. H. Polsma]. - Midwoud : Peter Sasburg, 2009. - 84 p. : ill. + dvd. - Boek en documentaire op dvd met 13 verhalen vanuit 13 plaatsen (Obdam, Spanbroek, Andijk, Benningbroek, Enkhuizen, De Weere, Aartswoud, Hoorn, Onderdijk, Heerhugowaard, Ursem, Schoorldam en Warmenhuizen); lespakket voor groep 7 en 8 van de basisschool. - Met lit. opg.

Inspiratie voor de Gemeenteraadverkiezingen 2010-2014 : toekomstvisie samenwerkende culturele instellingen in Alkmaar. - Alkmaar : Stichting Uit in Alkmaar, 2009. - 17 p. : ill.

Kaldenbach, J.

Patentregisters in Alkmaar en omgeving. / J. Kaldenbach. - In: Gens nostra, jrg. 64 (2009), nr. 3, p. 121-150, ill.

Keller, V.

Cornelis Drebbel (1572-1633) : fame and the making of modernity / V. Keller. - Princeton NJ : Princeton University, 2008. - VII, 581 p. : ill. - Proefschrift. - Met lit. opg.

Koelemeij, R.

De Protestantse Kerk te Limmen : historie, restauraties en inventarisatie / [auteurs, red.: R. Koelemeij en K. Druijven]. - [Limmen : Restauratiecommissie], 2009 (Almere : Thieme). - 205 p. : ill. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-806458-3-7

Komen, H.

Stolpboerderijen in Heerhugowaard : historie van de stolpboerderijen in Heerhugowaard, hun eigenaren en bewoners : Heerhugowaard-midden / door H. Komen. - Schoorl : Pirola, 2009. - 295 p. : ill. - ISBN 978-90-6455-623-4. - (Stolpboerderijen in Heerhugowaard ; 2)

Kouwenberg, M.

Aan weerskanten wendingen : een onderzoek naar stedenbouwkundige veranderingen in de overloopkern Alkmaar, tijdens de periode 1955-1980 / M. Kouwenberg. - Amsterdam : M. Kouwenberg, 2009. - 74 p. : ill. - Masterscriptie Erfgoedstudies, Vrije Universiteit Amsterdam.

Kraaijeveld, P.

Herinneringen aan het beleg van Alkmaar 1573-1673 : een cultuur van politieke correctheid? / P. Kraaijeveld. - [Alkmaar] : P. Kraaijeveld, 2009. - 30 p. - Scriptie Universiteit van Leiden. - Met lit. opg.

Kraaijeveld, P.

Van der Mey, van gezant tot held : herinneringen aan de stadstimmerman uit Alkmaar / P. Kraaijeveld. - Alkmaar : P. Kraaijeveld, 2009. - 39 p. - Bachelorscriptie Leiden. - Met lit. opg.

Kuijk-de Waal, K. van

100 jaar Krom textielreiniging : een familiebedrijf sinds 1909 / K. van Kuijk-de Waal. - Heiloo : Pirola, 2009. - 104 p. : ill. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-6455-622-9

Het lustoord Heiloo : schatten uit het Regionaal Archief Alkmaar. - Heiloo : Historische Vereniging Oud Heiloo, 2009. - [18] p. - Tentoonstellingscatalogus bij Expositie in de Oudheidkamer Heiloo, 2009

Noord-Hollandse Helden. Televisieprogramma van RTV Noord-Holland, uitgezonden in 8 afleveringen, tussen 5 oktober en 30 november 2009.

Oeffelt, T. van

De 75 beroemdste bouwwerken van Nederland / T. van Oeffelt. - Bussum : Thoth, 2009. - 255 p. : ill. - Bevat beschrijvingen van o.a. de Waag in Alkmaar, de Afsluitdijk, de Hondsbossche Zeewering en Rijkswerf Willemsoord in Den Helder. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-6868-518-3

Onna, H. van

Villa Hofdijk, Kennemerpark 31, Alkmaar : geschiedenis van een huis / door H. van Onna. - Alkmaar : H. van Onna, 2009. - [300] p. : ill. - Met lit. opg.

De polderatlas van Nederland : pantheon der Lage Landen / C. Steenbergen ... [et al.] ; bijdragen: I. Bobbink, B. van den Heuvel en S. de Wit. - Bussum : Thoth, 2009. - 639 p. : ill., krt. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-6868-509-1

Reynaerts, J.

'From a hygienic and aesthetic point of view' : Jan Toorop, Portrait of Marie Jeanette de Lange, 1900 / J. Reynaerts. - 2009. - The Rijksmuseum bulletin, jrg. 57 (2009), nr. 2, p. 114-135, ill. - Met lit. opg.

Rozenburg, R.

Groeten uit Alkmaar : een eeuw verstreken / R. Rozenburg. - Den Haag : HannaBoek, 2009. - [96] p. : foto's. - ISBN 978-90-76915-33-3

Stavenuiter, J.

Beschrijving kwartieren Stavenuiter / [samenst.: J. Stavenuiter]. - Arnhem : Stavenuiter, 2009. - 214 p. : ill. - Met lit. opg., reg.

Tolle, C.

Nieuw land, nieuwe gemeenschap? : een vergelijking van de invloed van rechtspraak en kerk op gemeenschapsvorming tussen de Beemster en Schermer / C. Tolle. - Utrecht : Carina Tolle, 2009. - 56 bl. : ill. - Masterscriptie Vroegmoderne geschiedenis, Universiteit Utrecht. - Met lit. opg.

Visser, C.

De familie Megapolensis : van Koedijk tot Nieuw-Nederland 1600-1700 / C. Visser. - [Groet] : Cor Visser, 2009. - 62 p. : ill. - Bevat een transcriptie van de tekst van: Een kort ontwerp van de Mahakvase Indianen (...) / door Johannes Megapolensis Junior. - Alkmaar : Ysbrant Jansz. van Houten, 1644. - Met lit. opg.

Vliegvelden in oorlogstijd : Nederlandse vliegvelden tijdens bezetting en bevrijding 1940-1945 / red.: P. Grimm, E. van Loo, R. de Winter. - Amsterdam : Boom, 2009. - 512 p. : ill. - Met lit. opg., reg. - Bevat ook hoofdstuk over Vliegveld Bergen (p. 154-158) door J.H. Schuurman. - ISBN 978-90-8506-823-5

Vos, H. de

Met snee jagt en kake van wint : leven en werken op schepen van de VOC-kamer Enkhuizen en andere notities uit het Enkhuizer stadsarchief / H. de Vos. - Hoorn : Stichting Vrienden van het Westfries Archief, 2009. - 116 p. : ill. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-810999-2-9

Wendt, D.

Ambachtsman en architect : tekeningen uit de metselopleiding van Hendricus Tauber / D. Wendt ; met een inl. van P. Tauber. - Rotterdam : Uitgeverij 010, 2009. - 95 p. : ill. - ISBN 978-90-6450-696-3

West-Friesland toen en nu / red.: I. Broekhuizen-Slot ... [et al.]. - Zwolle : Waanders, 2009 - - 15 dl. : ill. - Uitg. in samenwerking met het Westfries Genootschap, Westfries Archief, Westfries Museum en Regionaal Archief Alkmaar.

Zeg 'ns kaas! : [de handel en wandel van de Alkmaarse kaasmarkt] / [tekst: J. Flapper ... et al. ; samenstelling: R. Kersten]. - [Alkmaar] : HDC Media, 2009. - 94 p. : ill. - ISBN 978-90-77842-32-4

Zeiler, F.D.

Modderen en malen : de Berger- en Egmondermeer en hun randpolders / F.D. Zeiler. - Bergen : Gemeentemuseum Het Sterkenhuis, 2009. - 23 p. : ill. - Met lit. opg. - Uitg. bij de tentoonstelling, mei-oktober 2009.

Zwet, H. van

Lofwaardighe dijckagies en miserabele polders : een financiële analyse van landaanwinningsprojecten in Hollands Noorderkwartier, 1597-1643 / door H. van Zwet. - Hilversum : Verloren, 2009. - 552 p. : ill. - Proefschrift Utrecht. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-8704-106-9. - (Amsterdamse historische reeks. Grote serie ; 37).